
Bizi Berri III Plana

COVID-19aren pandemiaren bilakaerari Euskadin emandako erantzun komunitarioaren balantzea eta aurreikuspena

Zorroztasuna, erantzunkidetasuna eta enpatia

*Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusia – Lehendakaritza – Eusko Jaurlaritza
(LABiren Batzorde Teknikoaren aholkularitzarekin egindako dokumentua)*

2021eko otsailaren 12a

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

Aurkibidea

Laburpen exkutiboa.

Sarrera.

Lehen zatia: premisa etikoak eta irizpide gidariak

1. Premisa etikoak.
2. Irizpide gidariak: zorroztasuna eta erantzunkidetasuna.
3. Erakundeen konpromisoa eta elkartasuna.
4. Enpatia.
5. Bizi Berri pedagogia.

Bigarren zatia: balantzea, urtebeteko pandemiaren ondoren

6. COVID-19ak Euskadin egindako ibilbidearen memoria laburtua.
7. Bizi Berri II Planean ezarritako helburuen ebaluazioa.
8. Irakaspenak.

Hirugarren zatia: Bizi Berri III Planaren agertokien, adierazleen eta neurrien panela

9. Bizi Berri III estrategiaren abiapuntuak eta helburuak.
10. Panelaren deskribapena.
11. Agertoki- eta adierazle-panel hau interpretatzeko irizpideak.
12. Batzorde Teknikoaren metodologia eta lehentasunezko arreta-ardatzak.

Laburpen exekutiboa

LABIn hirugarren Bizi Berri Plana, erantzun komunitarioaren estrategia eta jardueren eta ohitura sozialen erregulazioa pandemiaren aurrean

·**Azken urteko esperientzian oinarrituta, edukiak eguneratu eta pandemiaren bilakaerara eta otsaila-ekaina aldirako aurreikuspenetara egokitu dira.**

·**Bi lan-hipotesi hartzen ditu kontuan:**

—**Lehenengoak planaren apustua adierazten du: intzidentzia-ren beheranzko egonkortasuna lortzea, 300/100.000 baino txikiagoa, txertaketaren bidez indartua.**

—**Bigarrena, 400/100.000 birusaren aldaera berriek eragindako goranzko balizko kutsagarritasunerako prestatzen da.**

·**Esparru horretan, Bizi Berri III Planaren panel berriak bost agertoki, adierazle eta arrisku maila bakoitzari egokitutako prebentzio-neurri aurreikusten ditu.**

·**Oinarrizko helburua da, oraindik ere, konfinamendu zorrotza, osasun-kolapsoa, hezkuntza-itxiera, koma ekonomikoa eta gizarte-arrailak areagotzea saihestea.**

·**Bizi Berri III Planak akordio handiago baten alde egiten du Europan eta Estatuan. Proposamen bat planteatu du, hartu beharreko neurri nagusiak harmonizatzeko.**

Lehen Bizi Berri Plana 2020ko maiatzaren 4koa da. Deseskalatze planifikatzera bideratuta egon zen, lehen olatua etxean konfinatu ondoren. Bizi Berri II Plana urriaren 2an aurkeztu zen, eta lau hilean behin eguneratze bat prestatuko zela ezarri zuen. Dokumentu hori, Bizi Berri III Plana, konpromiso hari erantzuten dio. Estrategia bat bideratzen du 2021eko otsaila eta ekaina bitartean. Bizi Berri III Planak ez dio heltzen osasun-estrategiari, ezta susperraldi sozioekonomikoari ere. Jarduera eta ohitura sozialak arautzea eta pandemiaren bilakaerara egokitzea du ardatz. Dokumentuak hiru zati ditu.

Lehen zatia: premisa etikoak eta irizpide gidariak

Bizi Berri II Planak hirugarren eguneratze honetara eramango diren oinarriak zehaztu zituen. Estrategia egokitu egiten da, baina oinarri etikoek iraun egiten dute. Lau printzipio errepikatzen dira planaren oinarri gisa: umiltasuna eta mugen kontzientzia.

tzia, etengabeko balio positiboaren aitorpena eta kontzientzia, erantzukizuna eta kontzientzia etiko pertsonala, eta elkartasuna eta giza duintasunaren kontzientzia.

Bi hitzek laburbiltzen dituzte COVID-19ri aurre egiteko erantzun komunitarioko irizpide estrategikoak: ZORROZTASUNA ETA ERANTZUNKIDETASUNA. Oinarri horren gainean, hiru atal berri gehituko dira: "Erakundeen konpromisoa eta elkartasuna", "Enpatia" eta "Bizi Berri pedagogia".

Egoera oso zaila da guztiontzat. Testuinguru horretan, erakundeok zorroztasuna eta erantzukidetasun-betebeharra dugu. Lan egin behar dugu orekarik onena aurkitzeko osasunaren ondasun handiena babestearen eta ekonomiari, enpleguari eta sektore kaltetuenei ahalik eta kalte gutxien egitearen artean.

Irizpide sanitarioen arabera gidatzen gara, nazioarteko profesionalen eta erakundeen aholkularitzarekin. Administrazio guztiak erabakiak hartzen ari gara pandemiaren inpaktu sozioekonomikoak arintzeko, gure ahal eta baliabideen arabera.

Hala ere, ezinegon-sentimenduak orokorrak dira gizarte osoan, hemen Euskadin eta planetako edozein txokotan. Galdera da ea pertsona guztiok egin dezakegun beste zerbait. Bizi Berri III Planak baieztapen batekin erantzuten du: adeitasuna. Eskura dugu komunikazio eta elkartasun komunitarioko bide hau, mundu guztia gaizki pasatzen ari den une honetan.

Enpatia gizakirik berezienaren eta unibertsalenaren parte da. Ez da bateraezina kritikarekin. Zorrotzeta atsegina izan daiteke, eta, itxuraz, ez hain zorrotza, etsaitasun handienaz betea. Zailtasunekiko ulermena eta jarrera solidarioa, sufrimenduekiko enpatia, tratu atsegina eta giro ona eragiten duten eta jarrera eraikitzaileak eta ahalegin kooperatiboak bultzatzen dituzten modu atseginak eskatzen ditu.

Gure gizarteak une honetan enpatia-giroa partekatu behar du. Pertsona bakoitzak une oro gizatasun-dosiekin egon behar du, egoera konplexu horri baldintza hobeetan aurre egiten laguntzeko. Pertsona bakoitzak egin dezake ekarpen hori guztion onerako.

"Bizi Berri" k ere hausnarketa pedagogikoa egiteko deia egiten du. Etorkizunean, seguruenik, ezer ez da pandemiaren aurretik izan zen bezalakoa izango. Birusarekin epe luzean bizitzen jarraituko dugu. Birusarekin bizitzeko dugun modua estrategia jasangarri batean oinarritu behar da. COVID-19aren bizipena, beste gauza askorekin batera, gure antzinako normaltasunaren iraunkortasunari eta bizi-ohituraren mugei buruzko interpelazioa da.

COVID-19ren pandemiak Euskadin izan duen bilakaerari erantzuteko plan komunitarioari "bizi Berri" deitzen zaio, hain zuzen ere horregatik. Pedagogiak ez du es-

katzen "aurreko normaltasuna berreskuratze" itxaropenik, baizik eta eguneroko bizitza bizitzeko modu berri bat ehundu behar dela, birusa eta, aldi berean, bizitza, planeta, osasuna, ekonomia eta enplegua modu jasangarrian bizitzeko. Bizimodu berri bat, giza garapen osasungarria eta jasangarria lortzen lagunduko duena.

Bigarren zatia: balantzea, urtebeteko pandemiaren ondoren

Bizi Berri II Planak modu positiboan lagundu du oinarrizko bi helburu lortzen: bate-tik, konfinamendura itzultzea saihestea, eskolak ixtea, osasun-kolapsoa eta koma ekonomikoa; eta, bestetik, erreferentzia-panel bat finkatzea, euskal erakundeei aukera eman diena erantzunak pandemiaren bilakaerara eta haren kontingentzie-tara egokitzeko, eta, aldi berean, komunikabideei eta gizarteari informazioa helarazteko esparru erabilgarria eta eskuragarria izan dadin.

Azken hamabi hilabeteetako esperientziatik hainbat ikaskuntza eta ondorio atera daitezke, hamar puntutan laburbilduta:

•Egiaztapen orokorrak

- I. Herrialde batek ere ez du formula magikorik. Ikaskuntza elkarrekikoa da.
- II. Urritik, bilakaera larria izan da Euskadin, nahiz eta inguruko batez bestekoak baino zifra negatiboagoak izan ez.
- III. Askok ezagutzen da eta oraindik asko da birus honi buruz ez dakiguna.
- IV. Hurrengo hilabeteetan bi hipotesi hartu behar ditugu kontuan: (a) txertaketak indartutako beheranzko egonkortzea, edo (b) aldaera berriek eragindako goranzko joera.

•Datozen hilabeteetara proiektatutako ondorioak

- V. Deseskalatzeak tartekatzea eta murrizketak doitzea mugikortasun handiko eta interakzio sozialeko aldietan.
- VI. Bizi Berri II paneleko intzidentzia-parametroak eta adierazleak aipatutako bi hipotesietara egokitzea.
- VII. Era berean, Bizi Berri II Planean aurreikusitako neurriak berrantolatzea.

•Indartzen diren ondorioak

- VIII. Helburu berberei eustea, orain anbizio-plus bat gehituz.
- IX. Gaueko mugikortasuna mugatzeko ordutegia ahal den neurrian aurreratzea.
- X. 500/100.000ko intzidentziari eustea salbuespenezko alarmaren adierazle gisa.

Hamar erreferentzia horiek dira Bizi Berri III Planaren panela eguneratzeko oinarria.

Hirugarren zatia: Bizi Berri III Planaren agertokien, adierazleen eta neurrien panela

Bizi Berri III Planaren denbora-esparrua 2021eko otsailtik ekainera arte dago aurreikusita. Helburu orokorrak hiru dira: (1) konfinamendu zorrotza, osasun-kolapsoa, hezkuntza-itxiera, koma ekonomikoa eta gizarte-arraileen gorakada saihestea; (2) lehen etapan intzidentzia-tasa finkatzea, 60-300/100.000 biztanleko balioetan beheranzko joera izanik, eta (3) Bizi Berri Planaren erreferentzia-panela eguneratzea, pandemiaren bilakaerari arintasunez erantzuteko tresnak eskainiz.

Bizi Berri III kontingentzia-plan bat da, bi lan-hipotesi eta kutsatzeen hedapenaren edo arintzearen aurrean bost agertoki jasotzen dituena. Lehen hipotesiak Bizi Berri III Planaren helburua eta apustua definitzen ditu.

·1. hipotesia. 14 egunetako Intzidentzia-tasa Metatua beherantz egonkortzea, 300/100.000tik behera. Txertaketaren eragin positiboa.

-1. mailako agertokia, Transmisio Baxua. ITM 14 egunetara: 0-60/100.000.

-2. mailako agertokia, Transmisio Ertaina. ITM 14 egunetara: 60-150/100.000.

-3. mailako agertokia, Transmisio Tentsionatua. ITM 14 egunetara: 150-300/100.000.

·2. hipotesia: 14 egunetako Intzidentzia-tasa Metatua 400/100.000 puntutik gorakoak dira, eta goranzko joerak dituzte. Birusaren aldaera berriek eragindako kutsagarritasuna igo egiten da.

-4. mailako agertokia, Transmisio Altua. ITM 14 egunetara: 300-500/100.000.

-5. mailako agertokia, Transmisio Oso Altua. ITM 14 egunetara: >500/100.000.

Egoeraren deskribapena, fase batean edo bestean, erreferentziatzko adierazle baten eta hainbat adierazle osagarriaren arabera definitzen da. Erreferentziako adierazlea 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua da. Populazio batean agertzen diren kasu berrien kopurua adierazten du. Adierazle osagarriak hauek dira: ugalketa-indizea (R_0) eta tasen arrazoia, Ipresioa eta okupazioaren ehunekoa ZIU oheetan, adin-tarteen araberrako eragina, kasuen trazabilitatea eta goranzko joera, beheranzkoa edo egonkorra.

Prebentzio-neurriek hainbat modulazio aurreikusten dituzte agertoki bakoitzerako murrizketei dagokienez, hainbat arlotan: gaueko mugikortasuna, jarduerak etete-ko ordutegia, itxiera perimetralak, pertsonak elkartzeko gehieneko muga, edukiera, ekitaldietako maximoak, hezkuntza arautua eta ez-arautua, askotariko jardue-

rak, txokoak, elkarteak, lonjak edo gaueko aisialdia, joko-lokalak, ostalaritza eta kirola, aldaera guztietan. (Ikus Bizi Berri III Planaren erreferentzia-panela, 59. eta 60. orrialdeetan)

Agertoki bakoitzerako aurreikusitako egoerak eta neurriak orientagarriak eta modulagarriak dira. Ez daude automatikoki eta mekanikoki lotuta. Egoera bakoitzean hartu beharreko neurriei buruzko erabakiek irizpide anitzeko balorazioa izan beharko dute oinarri, eta hainbat faktore, aldagai eta adierazle hartu beharko dituzte kontuan.

Bizi Berri III Planak hartu beharreko estrategiak eta neurriak harmonizatzearen alde egiten du, bai Europan, bai Estatuko Autonomia Erkidegoen artean bereziki. Ildo horretan, Estatuko pandemiaren kudeaketan akordio handiagoa sustatzeko proposamen bat iradokitzen du, besteak beste, honako eremu hauetan: gaueko mugikortasunaren ordutegia, pertsonen multzokatze maximoa, establezimenduak ixteko eta jarduerak eteteko ordutegia, edo antzeko neurriak ezartzeko aukera 5.000 biztanletik gorako udalerrietan, baldin eta 14 egunetan intzidentzia-tasa metatua 100.000 biztanleko 500etik gorakoa bada.

Bizi Berri Plana gizartean zabaltzea garrantzitsutzat jo daitekeen neurrietako bat da, zorrotasunaren, erantzunkidetasunaren eta enpatiaren pedagogia soziala estrategikoa baita. Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiari dagokio Bizi Berri Plana zabaltzeko programa kudeatzea.

Sarrera

2020ko lehen seihilekoan, COVID-19aren pandemiaren lehen olatuaren ondorioak bizi izan zituen munduak. Martxoaren 13an, Iñigo Urkullu Lehendakariak proposatuta, Eusko Jaurlaritzak Larrialdi Sanitarioko Adierazpena onartu zuen LABIren (Larrialdiari aurre egiteko bidea, Euskadiko Babes Zibileko Plana) babespean. Egun batzuk lehenago, Eusko Jaurlaritzak birusaren hedapena prebenitzeko Osasun Publikoko lehen neurriak ezarri zituen.

Ondoren, Alarma-estatuaren onespeneren bidez, Espainiako Gobernuako Presidenteak konfinamendu orokor bat ezarri zuen, gure gizartean ohikoak diren jarduera gehienak mugatzeko: ondasunen eta zerbitzuen ekoizpena eta kontsumoa, lan-jarduera, gizarte-zerbitzuak, aurrez aurreko hezkuntza, jarduera zientifikoa, mugimendu-askatasuna, gizarte-bizitza, kulturarako sarbidea, jarduera fisikoa edo erlijio-praktika.

Apirilaren amaieratik, Osasun Publikorako hartutako neurriei esker, SARS-CoV-2 birusak eragindako infekzioaren kutsadura-hedapena gelditu zen. Egoera horrek murrizketak desaktibatzeke prozesu ordenatu bat prestatzeko beharra planteatu zuen. Funtsezko helburua osasun publikoa zaintzea eta gizarte-osasuna berreskuratzea izan zen, konfinamenduak enpleguan eta ekonomian eragingo zituen kostuak murrizteko eta gizarte osoarentzako egoeraren nariadura lehengoratzeko.

Prozesu horri hainbat modutan deitu zitzaion: "Deseskalatze-plana", "Normaltasun berrira itzultzeko plana". Euskadin, "Bizi Berri Plana" bezala ezagutu zen. Dokumentu horrek, 2020ko maiatzaren 4koak, honako hauek zehazten ditu: helburuak eta printzipioak, ildo estrategikoak eta faseak, inplikazioak hainbat sektoretan eta sailtako planetan, alderdi ekonomikoak eta ikasitako ikasgaiak, jardueren laburpen bat eta, azkenik, ondorioak. 1. eranskinean, Euskadin lau fasetan eta jarduera-sektore desberdinetan egituratutako deseskalatze-prozesurako aurreikuspenak ezarri ziren. 2. eranskinak nazioarteko adibideen eta esperientzien zerrenda bat eskaintzen zuen.

Dokumentu hura Eusko Jaurlaritzaren gida izan zen, Espainiako Gobernuarekin, alde batetik, eta eragindako gainerako euskal erakundeekin eta gizarte-erakundeekin, bestetik, elkarrizketa eta akordioak garatzeko. Tresna baliagarria izan zen, eta aurreikuspenez eta koordinazioz jardutea ahalbidetu zuen. Era berean, Eusko Jaurlaritzak gizarte- eta ekonomia-jarduerak berreskuratzeke prozesu mailakatua gauzatzeko eman zituen aginduak idazteko oinarria izan zen.

2020ko urriaren 2an, LABIren Aholku Batzordean Bizi Berri II Plana aurkeztu zen, maiatzeko plana eguneratzeko. Funtsezko aldea dago bi dokumentuen artean. Lehenengoak konfinamendu-egoera oso zorrotza gainditzeko eta funtzionamendu sozialeko oinarrizko jarduerak modu ordenatuan berreskuratzeke beharri erantzun zion. Bigarrenean, erantzun komunitario bat egituratu zen, pandemiaren goranzko bilakaera zalantzarriari aurre egiteko, bai Euskadin, bai mundu osoan, gerora "bigarren olatua" deitu den horretan.

Bizi Berri II Plana bost arrisku-egoera jasotzen dituen kontingentzia-plan gisa eratu zen. Fase bateko edo besteko egoeraren deskribapena oinarrizko hiru adierazleren arabera zehazten da: eragina, erreproduktibitatea eta larritasuna. Bizi Berri II Planaren ekarpen nagusia Erreferentzia Panel bat sortzea da, une bakoitzean pandemiaren bilakaerari erantzun komunitarioko neurrien erregulazioa aztertzeke.

Panel hori LABIren lan-tresna izan zen. 2020ko urritik, organo hori bi eremutan egituratu zen: Aholku Batzordea, Euskadiko erakunde-ordezkaritza nagusiek osatua; eta Batzorde Teknikoa, Aholku Batzordeari laguntza ematen diona.

Bizi Berri II Planak "3.4. LABIren Batzorde Teknikoak lau hilean behin edukia eguneratzeko proposamen bat prestatuko luke. Horrela, hurrengoak 2021eko otsailean, ekainean eta urrian aurkeztu beharko lirarteke. Dokumentu berri honek, Bizi Berri III Planak, konpromiso hari erantzuten dio, eta 2021eko otsailetik ekainera bitarteko estrategia bat kokatzen eta bideratzen saiatzen da.

Bigarren edizioan egin zen bezala, kasu honetan ere komeni da Bizi Berri Planaren hirugarren bertsio honen irismena mugatzea. Pandemiaren eta haren ondorioen aurrean Eusko Jaurlaritzak duen estrategia globalak funtsezko hiru tresna edo erreferentzia ditu:

- Lehenik eta behin, eta ikuspegi sanitariotik, osasun publiko-, asistentzia orokorra-, ospitale-, ZIU- edo txertaketa-antolamenduaren estrategia orokorra, testak eta baheketak egitea, eta kasuak eta harreman estuak zaintzeko, kontrolatzeko eta konpontzeko plana.

- Bigarrenik, ikuspegi sozioekonomikotik, Berpiztu Berreraikuntza Plana, suspertze sozioekonomikora eta enplegua berreskuratzerara bideratua.

-Hirugarrenik, gobernantzaren eta Erkidegoaren ekarpenaren ikuspegitik, Bizi Berri Plana, jarduerak arautzera eta gizarte-ohiturak pandemiaren bilakaera aldakorrera egokitzera bideratua, unean uneko egoera bereziei erantzunez.

Bizi Berri III Plana hirugarren ardatzean kokatzen da, eta, beraz, ez dio hel-tzen osasun-estrategiari, ezta susperraldi sozioekonomikoari ere. Gizarte-jar-dueren beharrezko egokitzapena, erantzun komunitarioa, konpromisoak eta erantzunkidetasuna artikulatzen ditu, ohitura eta portaera sozial gisa, herritar guztien aldetik.

Bat etorriko da OMEk Nazio Batuen esparruan edo European CDCK European emandako gomendioekin eta jarraibideekin eta eskura dauden jardunbide eta ebidentzia onenak oinarri hartuta. Europako jarduera-esparruan lerrokatuta dago, zehazki Europako Gaixotasunak Kontrolatzeko Zentroaren 2. Zutabea-rekin (European CDC <https://www.ecdc.europa.eu/en>), pandemiaren aurrean erantzuteko jardueretarako erreferentzia-esparrua monitorizatzeko eta eba-luatzeko dokumentuan deskribatutakoarekin.

Dokumentuak hiru zati ditu. Lehenengoak Bizi Berri Planaren premisa etikoak eta irizpide gidariak eguneratzen ditu. Bigarrenak balantzeari heltzen dio, ur-tebeteko pandemiaren ondoren. Azkenik, hirugarren zatiak Bizi Berri III pla-nean jasotako agertoki, adierazle eta neurrien panel berria aurkezten du.

Lehen zatia
Premisa etikoak eta irizpide gidariak

Bizi Berri II Planak oinarri-multzo bat definitu zuen, hirugarren eguneratze horretara ia hitzez hitz eramateko. Estrategia koiuntura bakoitzaren egoerara egokitzen da, baina Bizi Berri Planaren oinarri etikoak eguneratzen jarraitzen dute. Oinarri horiek beren premisa etikoetan eta irizpide gidarietan banakatzen dira. Orain beste atal bat gehitu da, "Adeitasunaren laudorioa, zeharkako ardatz gisa" izenekoa.

1. Premisa etikoak

Jarduteko edo esku hartzeko plan orok hura mugitzen duen espirituari edo filosofiari buruz hausnartzea eskatzen du. Bizi Berri Planaren oinarri diren printzipioak identifikatzea krisi konplexu honi aurre egiteko behar dugun jarrerari buruzko aurretiazko hausnarketa partekatzearen baliokidea da. Azken urteko esperientziari erantzuten dioten lau printzipio azaltzen dira.

1.1. Umiltasun-printzipioa eta *mugen* kontzientzia

Umiltasuna da gure mugak ezagutzea eta ezagutza horren arabera jokatzea. Pandemiak agerian utzi du gure zaugarritasuna, bai norbanakoari dagokionez, bai taldeari dagokionez. Ez dugu formula magikorik. Asko da birusaz dakiguna, baina asko da oraindik ezagutzen ez dena ere. Ezin dugu, ez daki-gu dena. Horrelakoa da giza egoera. Gure ikuspegiak osatugabeak dira beti. Egin behar den guztia errealtate-printzipio ukaezin hori onartzetik abiatu behar da. Ikasi, lagundu eta kolaboratu egin behar dugu.

1.2. *Balio positibo iraunkorraren* aintzatespenaren eta kontzientziaren printzipioa

Beti dago potentzia eraikitzailearen faktore edo ikuspegi bat, errealtateari aurre egiteko funtsezko garrantzia duena. Balio positibo iraunkorra dei genezakeena da. Gure kasuan, adibidez, gure zerbitzu publikoak, edo hainbeste profesional buru-belarri aritzea edo gizartea bere osotasunean egiten ari den ahalegina. COVID-19koa bezalako krisi bat gainditzea, neurri handi batean, zailtasunen artean aukerak bilatzea eta indartzea da. Positiboaren aitortpena esplizitatzea erresilientziarako oxigeno psikologikoa eta komunitarioa da.

1.3. Erantzukizunaren eta *kontzientzia etiko* pertsonalaren printzipioa

Pertsona bakoitzak aukera dezake. Bere ekintzez eta ondorioez erantzuten du. Zentzu etikoz aukeratzeko kontzientzia dugu. COVID-19aren ondorio osasunezko, ekonomiko eta sozial oso larrien esparruan, printzipio horrek interpelazio pertsonalizatua planteatzea eskatzen du: zer dagokidan niri. Kontua ez da eska dezakeguna bakarrik, baita erantzun komunitario baten parte gisa eman dezakeguna ere, ezinbestekoa baita. Galdera hori lehen pertsonan planteatzeak eta erantzun etiko bat bilatzeak erantzukizunaren printzipioa islatzen du.

1.4. Elkartasunaren eta *giza duintasunaren* kontzientziaren printzipioa

Giza duintasunak pertsona izatearen zentzua adierazten du, eta giza esku-bideen oinarria da. Berdintasunaren alde egitera bultzatzen du, bai eta krisi sanitario, ekonomiko eta sozial horretatik gizarte-kohesio handiagoarekin ateratzea ahalbidetuko duten baldintzak sustatzera ere. Pandemiaren ondorioek modu zuzenagoan eragiten diete sektorerik behartsuenei. Hausnarketa horrek konpromiso indibiduala eta kolektiboa eskatzen du. Elkartasunaren printzipioa eta giza duintasunaren kontzientzia gaur, 2021ean, hiru hitzetan adierazten dira munduan eta Euskadin: Giza Garapen Iraunkorra. COVID-19aren krisiari erantzuna ere bada.

2. Irizpide gidariak: zorrotasuna eta erantzunkidetasuna

Bi hitzek laburbiltzen dute Eusko Jaurlaritzaren erantzun-estrategia komunitarioa, hurrengo hilabeteetan COVID-19ari aurre egiteko: zorrotasuna eta erantzunkidetasuna. Hori oinarri hartuta, estrategia horren formulazio sintetikoa honela adierazten da:

Gure erkidegoan birusaren transmisioa baretzeko zorrotasun- eta erantzunkidetasun-estrategia bat sustatzea eta haren kontrola lortzea, gizar-tearentzako mehatxu gisa. Estrategia hori lehentasunezko jarduketako bi ardatz osagarriren bidez hedatzen da: batetik, Zaintza Epidemiologikoa, Osasunaren Babesa eta Sustapena; kasuak identifikatzeko eta kontaktuak isolatzeko lanak areagotzea, kaltetuei arretea ematea, immunizatzea eta

osasuna zaintzea, eta txertaketa-plana betetzen aurrera egitea; eta, bestetik, tinko jarraitzea kutsadurari eusteko edo hura arintzeko eraginkorrak diren erantzun-neurri komunitarioetan.

Zorroztasun zientifikoaren eta erantzunkidetasunaren konpromisoaren personalizazioan sakontzea da aukerarik onena. Pertsona guztien ekarpena behar da, gainerako eragileekin eta erakundeekin lankidetzan. Talde-lana da. Auzolana da beste behin ere erantzuna gizarte gisa, oraingoan inoiz baino arrazoi gehiagorekin. Pertsonatik pertsonara transmititzen den horretan, guztiok izan gaitzke kutsatze-katearen katebegiak. Guztiok izan gaitzke haren ondorioen biktima.

ZORROZTASUNA ETA ERANTZUNKIDETASUNA, konfinamendura itzultzea, osasun-kolapsoa, koma ekonomikoa eta gizarte-arrailak areagotzea saihesteko.

ZORROZTASUNA ETA ERANTZUNKIDETASUNA, osasun publikoa, hezkuntza, ekonomia, enplegua eta gizarte-kohesioa defendatzeko.

ZORROZTASUNA ETA ERANTZUNKIDETASUNA, azken hilabeteetan ondo egin duguna egiten jarraitzeko.

ZORROZTASUNA ETA ERANTZUNKIDETASUNA, lehen pertsonan zaintzeko eta ingurukoak zaintzeko.

ZORROZTASUNA ETA ERANTZUNKIDETASUNA, konponbidea eraikitzean bakoitzari dagokigun erantzukizun-zatia gure gain hartzeko.

Zorroztasuna eta erantzunkidetasuna egungo testuinguru konplexu eta berri batean, begirada proaktiboa lehenestearen parekoa da. Lehenengo kontua ez da non dagoen arazoa eta nor den erruduna. Bizi dugun egoera gero eta larriagoa denez, irtenbidea non dagoen, guztion artean nola eraikitzen dugun eta bakoitzari lehen pertsonan zer ekarpen dagokion planteatzea da lehenengo kontua.

3. Erakundeen konpromisoa eta elkartasuna

2021eko lehen hilabeteetako egoera ez da 2020an izandakoa baino okerragoa, baina neke handiagoa dugu. Errealitate horri "neke pandemikoa" esaten diogu. Denok gaude nekatuago. Egoera oso gogorra da. Inoiz ez dugu horrelakorik bizi izan mende honetan. Denbora luzeko gabeziei aurre egin behar diegu.

Mugikortasun-mugak ezarri behar ditugu, maite ditugun pertsonekin elkar-
tzea atzeratzen ari gara. Hurbiletik ikusten dugu familien sufrimendua seni-
deren bat galtzeagatik edo ospitaleratze luze eta mingarri batengatik. Gure
ekonomia ahultzen ari da. Gure negozioiek eta enpresek zailtasunak dituzte.
Gure lanbideen jarduna konplexuagoa eta gogorragoa da...

Ez geunden prest. Inoiz ez zaigu horrelakorik gertatu. Hemengo eta mundu
osoko pertsona guztiak zerbait galtzen ari gara. Batzuk besteak baino gehia-
go. Hondamendi natural mota berezi baten biktimak gara. Egoera honeta-
tik aterako gara, baina kalte eta eragozpen handiak jasan ondoren aterako
gara. Ezingo da kalte-ordainik jaso trantze horretatik. Denok galduko dugu
zerbait. Mentalizatuta egon behar dugu errealitate apelaezin horri aurre
egiteko.

Testuinguru horretan, erakundeok zorrozatasun- eta erantzunkidetasun-bete-
beharra dugu. Dokumentu hau konpromiso horren adierazpena da. Ez gau-
de akatsik egitetik libre. Hori egiten badugu, ahalik eta lasterren zuzentzen
saiatuko gara. Jakitun gara pertsona, familia, elkarte, negozio eta enpresa
askok pairatzen dituzten egoera eta zailtasunak. Jakin badakigu, halaber,
ezbehar horiek gainditzeko ahalegin handiak egiten ari direla.

Zailtasun handiko egoera da guztiontzat. Lanean ari gara orekarik onena
aurkitzeko osasunaren ondasun handiena babestearen eta ekonomiari, en-
pleguari eta sektore kaltetuenei ahalik eta kalte txikiena egitearen artean.
Osasun-irizpideen arabera gidatzen gara, nazioarteko profesional eta era-
kundeen aholkularitza adituarekin.

Administrazio guztiak erabakiak hartzen ari gara pandemiaren inpaktu so-
zioekonomikoak arintzeko, gure ahal eta baliabideen arabera. 2020an, per-
tsona eta familia ahulenei laguntzeko funtsak antolatu ditugu, ostalaritza,
merkataritza, turismoa eta kultura bezalako sektoreek jasaten dituzten ga-
lerak konpentsatzeko, besteak beste. Konpromiso hori 2020ko aurrekontuan
islatu da, eta 2021ean izaten jarraituko du.

Elkartasuna ere beharrezkoa da. Orain arte erakutsitako elkartasuna eta he-
mendik aurrera beharrezkoa den elkartasuna. Higienea, distantzia edo mas-
kara prebenitzeko neurriak betetzea elkartasuna da; baita pertsona ahule-
nei laguntzea edo txertaketan lehentasuna emateko irizpideak onartzea ere.
Elkartasuna da, halaber, isolamendu-egunak konfinamenduarekin, elkarta-
sunarekin eta adeitasunarekin betetzea, senideak edo gure auzokideak ez
kutsatzeko.

4. Enpatia

Aurreko guztia gorabehera, ezinegon-sentimenduak orokorrak dira gizarte osoan, hemen Euskadin eta planetako edozein txokotan. Galdera hau egin dezakegu: ea pertsona guztiok beste zerbait egin dezakegun egoera horri buelta ematen laguntzeko. Bizi Berri III Planak baieztapen argi batekin erantzun nahi dio galdera horri. Aukera bat dugu, baztertu behar ez dugun aukera bat. Enpatia da kontua.

Mundu guztia gaizki pasatzen ari den une honetan, pertsona guztiak nekea, zailtasunak, gabeziak edo ondoezak pairatzen ari garen une honetan, gure esku dugu enpatia erabiltzea komunikaziorako eta elkartasun komunitario-rako tresna gisa. Enpatia eta kritika ez dira bateraezinak. Kritikarik zorrotzena atsegina izan daiteke, eta itxuraz hain zorrotza ez den kritikak etsaitasun handiena ekar dezake.

Enpatia adeitasuna bezala baliabiderik kostatzen ez den eta kontsumitzen ez duen aukera bat da. Aukera horrek energia berriztagarria eta agortezina ematen du, eta jasangarritasunaren aliatua da. Ulermena eta jarrera solidarioa eskatzen du zailtasunekiko, enpatia sufrimenduekiko, adeitasuna besteekiko tratuan, leuntasuna elkarrizketan eta giro ona eragiten duten eta jarrera eraikitzaileak eta ahalegin kooperatiboak bultzatzen dituzten forma atseginak.

Enpatia gizakirik berezienaren eta unibertsalenaren parte da. Gure gizarteak une honetan enpatia-giroa partekatu behar du. Gure gizartea osatzen duen pertsona bakoitzak une oro gizatasun- eta adeitasun-dosiekin topo egin behar du, egoera konplexu horri baldintza hobeetan aurre egiten laguntzeko.

Elkartasunaz gain, enpatia eta adeitasuna behar dute galera edo gaixotasuna jasan duten familiek, eremu sanitarioko eta soziosanitarioko profesionalak, bai eta funtsezko zerbitzu guztietakoek ere. Pertsona eta sektore ahulenek enpatia behar dute. Adeitasuna behar dute bizitzea dagokigun garai hauetako ziurgabetasunean bizi diren pertsona guztiek, hau da, ia pertsona guztiek.

Beharrezkoa da lan- eta lanbide-eremuan, komunikabideetan, politikan, elkarteetan eta hirugarren sektoreko erakundeetan. Adeitasuna beharrezkoa da kalean, auzoan, parkean eta etxean. Egoera eta leku guztietan, pertsona guztiok lagun dezakegu egoera hobetzen, enpatia eta adeitasun-ekarpen txiki batekin.

Ryszard Kapuscinskik idatzita utzi zuen, historian zehar gizakiak beti izan dituela hiru aukera beste gizaki baten aurrean erantzuteko: "Gerra" (aurkako erantzuna), "Harresia" (isolatzea edo baztertzeta) edo "adeitasuna" (enpatia eta hurbilketa). Enpatia giza duintasunaren maila eta neurriko jarrera da.

5. Bizi Berri pedagogia

Azken hamabi hilabeteetan, eta pandemiaren inpaktuaren erdian, herritarrek harremanetan jartzeko, mugitzeko, babesteko eta bizitzeko modu berrietara ohitu behar izan dute planeta osoan. Behin eta berriz eta berez sortzen den galdera bat da noiz berreskuratu ahal izango den "normaltasuna". Galdera horren inguruan hausnarketa bat egin behar da, itxaropen faltsuak sor ez daitezen.

Ziur aski, ezer ez da pandemiaren aurrekoa bezalakoa izango. Etapa pandemikoan beharrezkoak izan diren higiene pertsonaleko edo kolektiboko neurriak eta osasun publikoko ohiturak beharrezkoak izaten jarraituko dute etapa post-pandemikoan, baita txertaketa-prozesu orokor baten ondoren ere. Ohituren aldaketa horrek sektore eta jarduera mota guztiei eragingo die.

Epe luzean birusarekin eta beste agente infekzioso batzuekin bizitzen jarraituko dugu. Hori errealitate-printzipioa da. Eta errealitate horri aurre egin behar diogun arren, beharrezkoa da birusarekin bizitzeko dugun modua estrategia jasangarri batean oinarrituta egotea. COVID-19ak eragindako ondorioen eta murrizketen bizipena, beste gauza askoz gain, interpelazio bat da gure antzinako normaltasunaren iraunkortasunari eta bizi-ohituren mugei buruz.

COVID-19aren pandemiak Euskadin izan duen bilakaerari erantzuteko plan komunitarioari "Bizi Berri" deitzen zaio, hain zuzen ere horregatik. Bizi Berri pedagogiak ez du hel egiten "aurreko normaltasuna berreskuratzeko" itxaropenari, baizik eta eguneroko bizitza bizitzeko modu berri bat ehundu behar dela, birus honekin eta egungo edo etor daitezkeen beste agente infekzioso batzuekin elkarbizitzeko eta, aldi berean, bizitzarekin, planetarekin, osasunarekin, ekonomiarekin eta enpleguarekin modu jasangarrian bizitzeko. Bizimodu berri bat, giza garapen osasungarria eta jasangarria lortzen lagunduko duena.

Bigarren zatia
Balantzea, urtebeteko pandemiaren ondoren

Balantze hori ez da jokoan dauden aldagai guztien ebaluazio gisa konfiguratzen. Ikuspegi panoramikoa eskaintzen du. Helburua da bizi izan dugun prozesuaren ulermen globala erraztea eta haren une eta gako nagusiak adieraztea.

Helburu horrekin, hiru erreferentzia eskaintzen ditu: lehenik eta behin, COVID-19ak Euskadin egin duen ibilbidearen memoria laburtua aurkezten du, hainbat grafiko eta informazio-koadroekin osatzen dena. Bigarrenik, Bizi Berri II Planaren helburuen ebaluazioa dakar. Azkenik, orain arte bizitakotik atera daitezkeen ondorioak eta ikaskuntzak eraztea.

6. COVID-19ak Euskadin egindako ibilbidearen memoria laburtua

Wuhango Udal Osasun eta Osasun Batzordeak 2019ko abenduaren 31n jakinarazi zuen, etiologia ezezaguneko pneumonia-kasuen talde bat zegoela hiriko animalia bizien merkatuari lotuta, eta sintomak abenduaren 8tik aurrera hasi zirela. 2020ko urtarrilaren 7an, Txinako agintariek, kasu hauetan, agerraldia egotzi zitzaion koronabirus berri bat identifikatu zuten, ondoren SARS-CoV-2 izena jaso zuena. Urtarrilaren 11n Txinako hiri hartan lehen heriotza iragarri zen, 21ean pneumonia gizakien artean transmititu zitekeela baieztatzen da eta 23an Wuhan berrogeialdian geratzen zen, kanpora itxita.

Egun gutxi barru, Eusko Jaurlaritzako Osasun Saila lanean hasi zen birusa Euskadira iritsiko ote zen. Urtarrilaren 24an, Gaixotasun Infekzioso Berrien Euskadiko Aholku Batzordearen bilera iragarri zen. Une horretatik aurrera, bilera eta topaketa ugari izan ziren erakunde- eta osasun-esparru guztietan, mehatxuaren tamaina eta larritasuna oraindik ezagutzen ez ziren mehatxu baten aurrean prestatzeko.

6.1. *Lehenengo olatua*, martxotik uztaileira

Otsailaren 28an, Osasun Sailak Euskadiko COVID-19aren lehen bi positiboak identifikatu zituen. Martxoaren 4an, asteazkenean, 82 urteko gizon baten lehen heriotza jakinarazi zuten Bizkaian. Martxoaren 11n OMEk pandemia deklaratu zuen. Ostiralean, hilaren 13an, ezohiko Gobernu-Kontseiluak Osasun-larrialdiko Egoera deklaratu zuen Euskadin. Segurtasuneko Sailburuak Euskadiko Babes Zibileko Plana aktibatzeke Agindua sinatu zuen, bizi genuen larrialdi- eta salbuespen-egoeraren aurrean.

Hilaren 14an, larunbatean, Ministroen Kontseiluak alarma egoera ezarri zuen hiru hilabeteko etxeko konfinamenduarekin. Martxoaren 28an, Espainiako Gobernuak funtsezkoak ez ziren jarduera ekonomikoen itxiera zabaldu zuen. Euskadik neurriaren interpretazio malgua egiteko proposamena aurkeztu zuen, industria-sektoreko neurriak hobeto egokitzeko. Proposamena onartu zen.

Lehen aste horietan, Euskadiri, herrialde guztiei bezala, osasun-materiala erosteko eskaera globalak eragin zion. Norbera babesteko ekipamenduen, arnasmailuen, maskaren, eskularruen, laginak hartzeko gailuen eta proba diagnostikoen eskaria aldi berean gertatu zen mundu osoan. Egoera horrek stock eskaseko uneak eragin zituen, baina ez zen hornidurarik gabeko egoerarik gertatu.

Bestalde, Euskadin hasieran birusak eragin handiagoa izan zuen osasun-arloko profesionalen artean, Txagorritxuko Ospitalean kutsatutako lehen kasu baten ondorioz, inportatutako lehen kasu batek eraginda. Horrela, COVID-19aren lehen kolpea osasun-sisteman sartu zen eta, aldi berean, soziosanitarioan. Egoitza-eremua birusarekiko bereziki zaurgarria izan zen mundu osoan, infektatutako eta hildako pertsona askorekin.

Martxoaren 25ean gertatu zen kutsatze-maila altuena, 723 positibo izan baitziren. Egun horretatik aurrera, birusaren transmisioak beheranzko joera izan zuen. Osakidetzaren ZIUetan izandako eraginari dagokionez, mailarik altuena martxoaren amaieran gertatu zen, 233 ohe baitzeuden okupatuta. Oso une delikatuak izan ziren, kolapsora iritsi ez zirenak, baina osasun-sistema gogorrenak zutenak.

Etxeko konfinamendu zorrotza 2020ko ekainaren 20ra arte egongo zen indarrean, nahiz eta aste batzuk lehenago pixkanaka deseskalatzen hasi zen. Martxoan, apirilean eta maiatzean LABiren Aholku Batzordeak 11 bilera egin zituen. Zorionez, martxoaren amaieratik, intzidentzia-tasak beheranzko ibilbidea hasi zuen. 2020ko maiatzaren hasieran eta uztailaren 15ean, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua 50/100.000 biztanletik behera mantendu zen. Horrek, besteak beste, uztailaren 12an Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeak egitea ahalbidetu zuen.

Hala ere, datu on horiek, ziur asko, zabaldu egin zuten borroka irabazita edo, gutxienez, kontrolpean zegoenaren pertzepzio orokorra. Egia esan, udako eta oporretako testuinguruan "normaltasun berrira" egokitzeak kutsatze maila berritatu bide eman zion.

6.2. *Bigarren olatua*, uztailaren 15etik abenduaren 29ra

Uztailaren 15etik, joera goranzkoa izan zen. Igoera horren gailurrik altuena abuztuaren 29an iritsi zen, 856 kutsadurarekin. Egun hori baino lehen, abuztuaren 17an, Lehendakariak berriz ere suspertu zuen osasun-larrialdiko adierazpena, eta, ondorioz, bere gain hartu zuen "LABI Euskadiko Babes Zibileko Planean" jasotako larrialdi-jarduerak zuzentzea eta koordinatzea. Neurri murriztaile berriak aktibatu ziren, gaueko aisialdiari, edukierei, ostalaritza ixteko ordutegiei edo pertsonen gehieneko multzoaren mugari eragiten zientenak. Garai hartan, "jairik ez" izenekoarekin borrokatu zen.

Irailaren hasieran, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua 400/100.000 biztanlera iritsi zen. Kurba epidemiologikoaren beheranzko joera hasi zen. Urriaren hasieran, intzidentzia-tasa metatua 244/100.000ra jaitsi zen.

Urriaren 6an 272 kutsatze izan ziren, etapa honetan kasu gutxien izan dituen eguna. Lau egun lehenago aurkeztu zen Bizi Berri II Plana. Nolanahi ere, egoera ez zen egonkortu. Urriaren 5etik aurrera, intzidentziaren igoera azkar eta malkartsua hasi zen. Urriaren 17an, LABIk argi berdea eman zien Osasuneko sailburuaren aginduei, eta neurri murriztaile zorrotzagoak ezarri zituen. Indarrean sartu aurretik, Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren kontsultapean jarri zuen bere edukia.

Urriaren 22an, auzitegi honek LABIk aurreikusitako neurriren baten aurkako ebazpena eman zuen, Eusko Jaurlaritzak pertsonak elkartzeko gehieneko muga arautzeko eskumenik ez zuela adieraziz. Beste Autonomia Erkidego batzuetako goragoko auzitegiek aldeko ebazpena eman zioten gai berdinari.

Testuinguru horretan, urriaren 23an, Lehendakariak Alarmaren Estatu Adierazpena ezartzea eskatu zion Espainiako Gobernuko presidenteari, Autonomia Erkidego bakoitzeko Presidenteentzako agintearen eta kudeaketaren bidez aplikatu zezan. Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren ebazpenaren ondoren, eskaera horren helburua, LABIren Batzorde Teknikoaren irizpeneak babestua, Eusko Jaurlaritzak pandemiaren bilakaerari eman behar zion erantzunari segurtasun juridikoa ematea izan zen.

Lehendakariaren proposamena ia Autonomia Erkidegoetako presidente guztiek babestu zuten ordu gutxitan. Hala, urriaren 25ean, igandean, Ministroen Kontseiluak, ezohiko bilkuran, Errege Dekretu baten bidez, 15 egu-

neko hasierako Alarmaren Estatuko Adierazpena onartu zuen, 6 hilabetera luza zitekeena. Hau da, maiatzaren 9ra arte.

LABIren Aholku Batzordeak, elkarren segidako bi bileratan, Lehendakariaren urriaren 26ko eta azaroaren 6ko dekretu bana onartu zuen, Bizi Berri II Planean aurreikusitako prebentzio-neurrien erreferentzia-taulatik eratorritako neurri murriztaile zorrotzak ezartzea zehazten zutenak.

Goranzko joerak orain arte kutsatzeen gailurra izan dena harrapatu zuen azaroaren 5ean, 1.547 kasuekin. Une horretan, Euskadin 14 egunetako intzidentzia-tasa metatua 850 biztanlekoa da 100.000 biztanleko.

Une horretatik aurrera, ezarritako prebentzio-neurriek eragina izaten hasi ziren, eta beheranzko joera handia eta iraunkorra hasi zen. Joera hori abenduaren 29ra arte luzatu zen; egun horretan, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua 235/100.000 biztanlekoa da. Egun batzuetan egonkor mantendu zen, baina 2021eko lehen astean joera aldatu da berriro.

6.3. *Bigarren olatua*, abenduaren 29tik aurrera

Ziurrenik, joera-aldaketa hori azaltzen duten arrazoietakoa bat, ez bakarra, jai-zubien eragina, merkataritza-guneetako metaketak eta Gabonetako familia-bilkurak eta bilkura sozialak dira. Joera-aldaketa baten aurrean kausa-efektu erlazioari buruzko gogoetak kontu handiz egin behar dira, esperientzia ikusita. Ezin da ahaztu, adibidez, Eguberri-aldia hasi baino egun batzuk lehenago intzidentziaren hazkundea oso nabarmena izan zela jada gure inguruko beste Autonomia Erkidego batzuetan eta Estatuetan.

Bestalde, abenduaren erdialdean, Erresuma Batuan COVID-19aren aldaera berri baten berri izan genuen lehen aldiz (britainiar aldaera), antza denez, kutsakortasun handiagoarekin. Oraingoz ez dago behar besteko ezagutzarik aldaera horrek edo beste batzuek egoeraren bilakaeran izan ditzaketen ondorioei buruz.

Edonola ere, 2021. urtearen hasierarekin, herrialde batzuetan "hirugarren olatuaren" hasieratzat jo denaren aurrean gaude, nahiz eta gai horri buruz, une horretan, adostasun nahikorik ez egon. Batzuek uste dute bigarreanean gaudela oraindik. Olatu horrek goranzko joerako hiru erreplika izan ditu orain arte: lehena, uztaile eta abuztua bitartean; bigarrena, urria eta azaroa bitartean; eta hirugarrena, urtarrila eta otsaila bitartean.

Dokumentu hau otsailaren 12an itxi zen. Ikus dezakegu bigarren olatuaren hirugarren tontor epidemikoak bigarren tontorraren antzeko kurba marraztu duela, baina eragin gutxiagorekin. Hirugarren tontor epidemikoaren punturik altuena otsailaren 1ekoa da. Hala ere, osasun-sistemak tentsio handiagoa izan du hirugarren igoera horretan bigarrenengan baino, baina ez da iritsi lehen olatuaren mailara. ZIU oheen okupazioa guztira 343 ohetik % 59,93ra iritsi da otsailaren 1ean. Azaroan, guztira 330 ohetik % 54,65ekoa izan zen.

Bigarren olatuaren hirugarren tontor epidemiko horren portaera aurreikus-teko orduan, bi aldagai garrantzitsuk baldintzatzen dute otsaila-ekaina aldiari begiratzea: birusaren aldaera mutatuaren aldagai negatiboak eta txertaketa eraginaren aldagai positiboak.

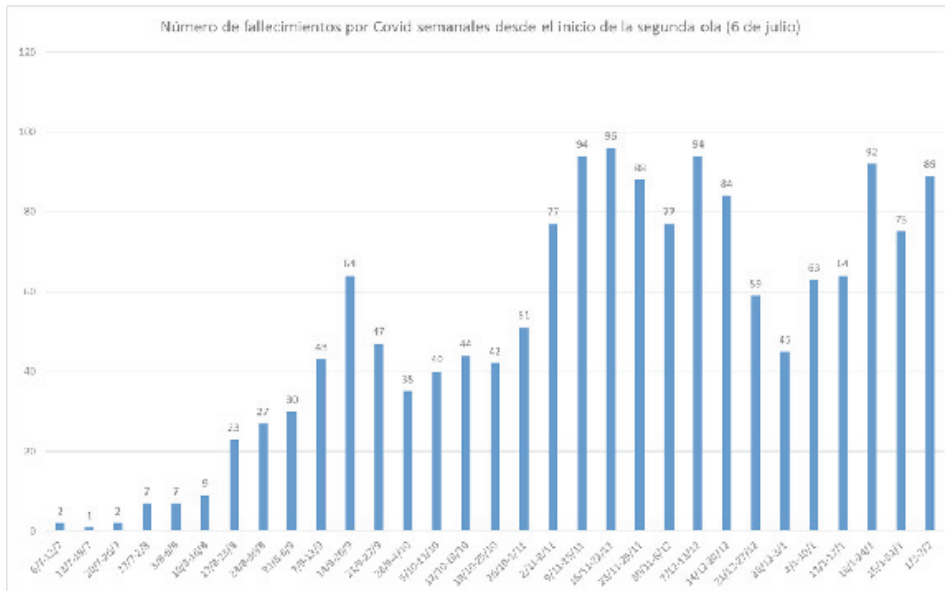
Aldagai negatiboa Euskadin izan dezakeen eraginaren ziurgabetasunak, britainiar aldaerak edo zirkulatzen hasi diren edo inportatu daitezkeen SARS-CoV-2aren beste batzuek baldintzatzen dute. Dokumentu hau ixterakoan, britainiar aldaeran detektatutako positiboaren ehunekoa % 16,8koa da (otsaileko lehen astea).

Aurreikuspenak ezin dira oraindik behin betikoak izan. Aste gutxiren buruan, intzidentzia-tasa metatua biderkatzen duen nabarmen handiagoko kutsagarritasun-agertoki batean egon gaitezke, edo intzidentziaren hazkunde moderatuko egoera batean, dela kutsagarritasuna hain handia ez delako, dela hartutako prebentzio-neurriak euste-bide eraginkorra direlako.

Balantzaren beste aldean, hurrengo hilabeteetarako aldaera positiboa 2020. urtearen amaieran hasitako txertaketa-prozesua da. Oraindik ere zalantza asko daude txertoa ekoizteko eta banatzeko gaitasunari buruz eta, ondorioz, txertaketa-egutegiaren behin betiko proiektioari buruz. Nolanahi ere, zalantzarik gabe, txertaketa pandemiaren aurkako estrategiaren funtsezko zatia da. Dokumentu hau ixterakoan, esparru soziosanitarioko pertsonen txertaketa ia osatu da. Osasun Publikoko osasun-profesionalen txertaketa % 35,09koa da.

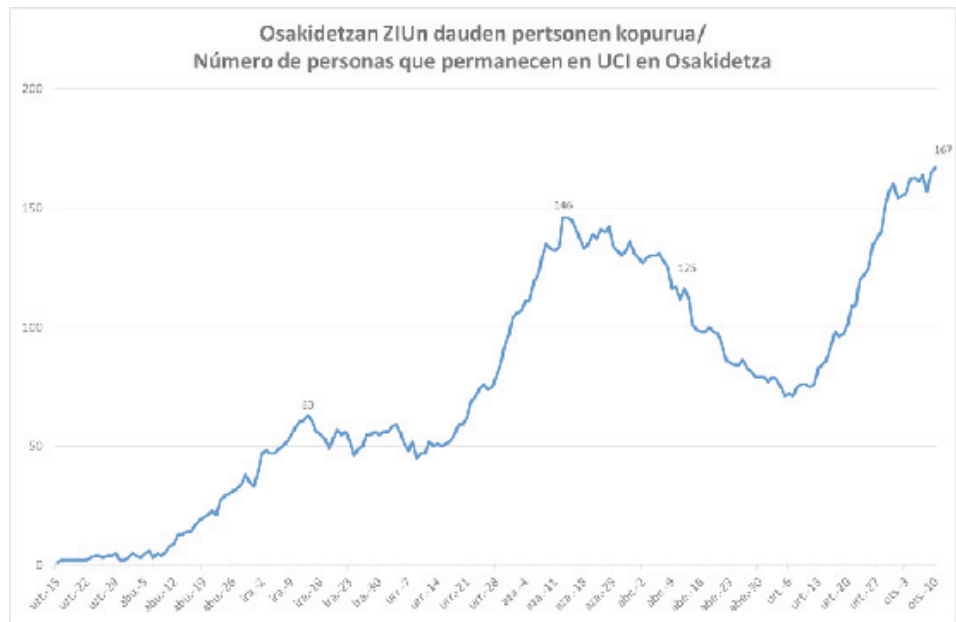
Aurreikuspenetan zuhurtasun kontserbatzailearen irizpidea aplikatuz, ekainarako, gutxienez, 70 urtetik gorako pertsona guztiek, osasun-langileek, kolektibo ahulenek eta funtsezko kolektiboek txertoa jaso ahal izango dute. Aurreikuspen horri esker, larritasun-adierazlea –batez ere ospitale-sistemaren arriskuak eta, bereziki, ZIU oheen okupazioak zehazten duena– arindu egin daiteke.

Dokumentu hau ixtterakoan, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren Autoa ezagutu dugu, ostalaritza berriz irekitzearen aldekoa, 14 egunetan 100.000 biztanleko 500etik gorako intzidentzia-tasa metatua duten udalerrietan. Ikuspegi epidemiologikotik, LABIren Batzorde Teknikoak bere harridura eta desadostasuna adierazi ditu, ebazpen hori oinarritzeko erabilitako argumentazio epidemiologikoagatik. Ostalaritza hain gorabehera handiekin berriz irekitzeak, datozen aste eta hilabeteetan, egungo beheranzko joeran eragin negatiboa izan dezaketen aldagaiekin bat egiten du.

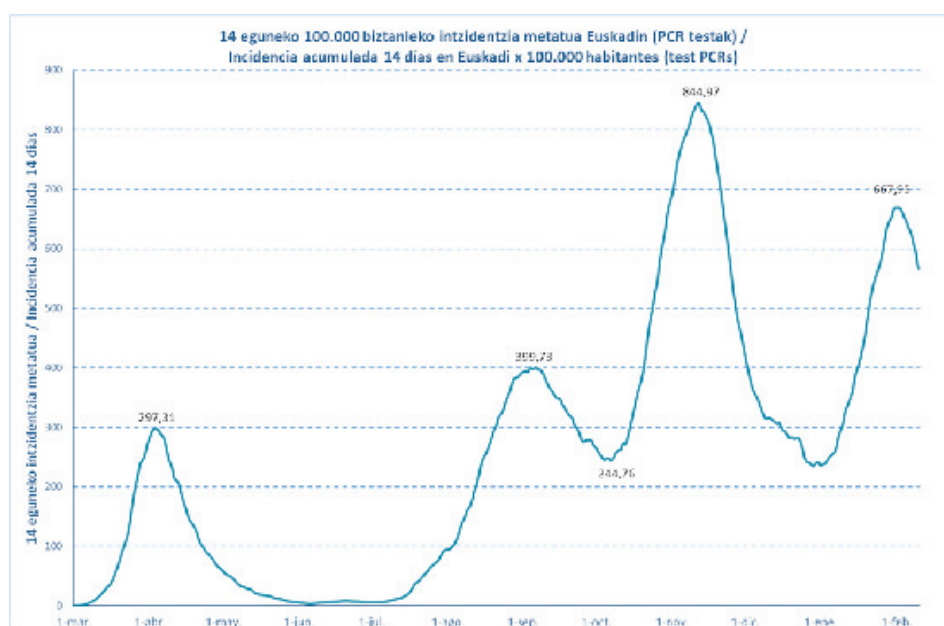
1. grafikoa. Iturria: Osakidetza

Apirilaren hasieran hildakoen kopururik altuena lortzen dela, 51 aste baka-rean. Lehen grafiko horretan ikus dezakegu bigarren olatuaren bigarren tontor epidemikoan, azaroaren erdialdean, 26koa da. Orduetik, hirugarren tontor epidemikoan, oraindik ez da kopuru hori lortu. 2020ko martxoaren hasieratik eta 2021eko urtarrilaren amaieratik, guztira 3.291 pertsona hil dira Euskadin COVID-19aren ondorioz. Datu hori COVID-19aren inpaktuaren errealitatearen islarik gogorrena da.

3. grafikoa. Iturria: Osakidetza

Ziurrenik, pandemiaren eraginak une bakoitzean duen larritasun-maila neurtzeko adierazlerik fidagarriena ZIU oheen okupazioa da. Bigarren grafiko honetan, presio handieneko hiru uneetako bakoitzaren bilakaera eta eragina ikus daitezke. Lehen olatuan, 232 ZIU ohe zeuden Osakidetzan apirilaren 2n. Bigarren olatuaren bigarren tontor epidemikoan, azaroaren 13an eta 14an, eta dokumentu hau itxi arte, hirugarren tontor epidemikoan, 167 ohe ZIU okupatu ziren otsailaren 10ean.

3. grafikoa. Iturria: Osakidetza

Hirugarren grafiko honek 14 eguneko intzidentzia-tasa metatuaren bilakera deskribatzen du 100.000 biztanleko. Interesgarria da lehen olatuko intzidentzia-tasa horren tontorra aurreko bi grafikoetan lehen olatuko heriotzen kurbaren eta ZIU oheen okupazioaren kurbaren zatirik handienarekin alderatzea. Itxurazko inkongruentzia horren azalpena etapa bakoitzean egin den test kopuruan eta kutsadurak eta kontaktuak detektatzeko eta arakatzeko sistemetan dago.

Euskadi, lehen olatuan, milioi biztanleko detekzio-test gehien egin zituen Europako bost eskualdeetako bat izan zen. Udaberrian egunean egindako testen batez bestekoa 2.708,05 izan zen. Hala ere, bigarren olatuan, egunean egindako testen batez bestekoa 9.650,47ra igo da. Kasuak eta kontaktuak detektatzeko plan eta baliabide berriei eta metatutako esperientziari esker, birusak kutsatutako pertsonen kopuru askoz handiagoa identifikatzeko eta isolatzeko gaitasuna ia lau aldiz biderkatu zen.

Jarraian, pandemiaren balantze honetako datuak eta informazioa osatzen duten hiru koadro eskaintzen dira. 1. taulak Euskadiko pandemiaren bilakaeraren laburpen bat eskaintzen du, hamabostaldietan egituratua. 2. taulan LABIren Aholku Batzordearen bilera-daten zerrenda dago, bilera egin zen eguneko intzidentzia-tasa eta bilera bakoitzean hartutako erabakiak adierazita. Azkenik, 3. taulak Presidentearen Biltzarren bilerei buruzko antzeko zerrenda eskaintzen du, Lehendakariak aurkeztutako proposamenen laburpen batekin.

1. koadroa. Atzera begirako laburpena hamabostaldien arabera

Denbora	Gako nagusiak
Mar. 1-15	·Lehen kasuak Euskadin. Osasun-larrialdia deklaritzen da. Etxeko konfinamendua eta Alarma Egoera hasten dira.
Mar. 16-31	·Komunitate-transmisio handia dago, eta sistemek ez dute kutsadurei jarraitzeko edo haien arrastoa jarraitzeko gaitasunik.
Api. 1-15	·Hedapenak aurrera jarraitzen du, konfinamendu-neurriek oraindik ez dute emaitzarik sortzen (2 asteko efektua).
Api. 16-30	·Kutsadura-kurbak moderazioa jasaten du. Neurri murriztaileak lehen emaitzak ematen hasi dira.
Mai. 1-15	·Kutsadura-kurba baretzen da. Konfinamendua malgutzeko eta arintzeko lehen neurriak aplikatzen dira.
Mai. 16-31	·Kutsatzeen bilakaera hobetzen du. Mugikortasuna malgutzen da eta instalazioetan eta zerbitzuetan murrizketak gutxitzen dira.
Eka. 1-15	·Joera positiboak "normaltasun berriaren" agertokia prestatzera darama. Mugikortasun orokorra malgutu egiten da.
Eka. 16-30	·Datu onek amaiera ematen diote Alarmaren Estatuari, eta Euskadi "normaltasun berrian" sartzen da.
Uzt. 1-15	·Datu onak herrietako fokuekin batera datoz. Maskara nahitaez erabiltzea aktibatzen da.
Uzt. 16-31	·Deseskalatzeak, oportetako mugikortasunak, "jairik ez" egunak, gaueko aisialdiak eta taldeek kutsatze-gorakada eragiten dute.
Abu. 1-15	·Faktore horien dinamikak kutsatzeko goranzko joerarekin jarraitzea eragiten du.
Abu. 16-31	·Berrito deklaritzen da Euskadiko osasun-larrialdia. LABIk ordutegi-murrizketak ezartzen ditu ostalaritzan eta gaueko aisialdian.

Bizi Berri III Plana

Denbora	Gako nagusiak
Ira. 1-15	·Kasuen miaketa, maskararen erabilera, pertsonen arteko distantzia eta gaueko aisialdiaren murrizketa emaitzak ematen hasten dira.
Ira. 16-30	·Osasun-sistemaren transmisio- eta tentsio-adierazle handiagoetan egonkortzeko joera finkatzen da.
Urr. 1-15	·Bizi Berri II Plana aurkezten da. 14 eguneko Intzidentzia Tasa metatuak goranzko joera hasten du.
Urr. 16-31	·Datuek okerrera egiten dute nabarmen. Neurri murriztaileagoak behar dira. Berriz ere Alarmaren Estatua deklaritzen da.
Aza. 1-15	·Kutsadurek gora egiten dute berriro, eta neurri berriak hartu behar dira, hala nola ostalaritza ixtea. 1.420 kasu positibo gertatzen dira egun batean.
Aza. 16-30	·Murrizketa berriek kutsatzeen bilakaera hobetzen dute. Datu kezkarrietan jarraitzen dugu, baina joera zuzendu egiten da.
Aben. 1-15	·Eboluzioaren hobekuntza nabariak murrizketa gogorrenetako batzuk arintzea ahalbidetzen du. Gabonak ospatzeko baldintzak onartzen dira.
Aben. 16-31	·Joerak beheranzkoa izaten jarraitzen du. Hala ere, zenbait prebentzio-neurriren lasaitzea modulitzen da, gorakada berrien aurrean.
Urt. 1-15	·Joera-aldaketa gertatzen da. Europa osoan hirugarren olatuaz hitz egiten hasten da.
Urt. 15-31	·Goranzko joera finkatzen da. LABIk bihurgunearen malda alderantzizatzeko murrizketa neurri berriak eta zorrotzak onartzen ditu.
Ots. 1-12	·Kurba epidemiologikoaren beheranzko joera hasten da. EAEko Justizia Auzitegi Nagusiak 500/100.000 gorako tasak dituzten udalerrietan ostalaritza berriz irekitzeko aukera ematen du.

2. koadroa. LABiren bilera-daten zerrenda, intzidentzia-tasa metatuarekin, onartutako agindu edo dekretuekin eta hartutako neurri nagusiekin

I. Lehenengo olatua

LABIREN BILERAK	14 EGUNEKO INTZIDENTZIA TASA METATUA	DEKRETUA / AGINDUA	HARTUTAKO NEURRI NAGUSIAK
2020/03/14 LABI	23,59	<ul style="list-style-type: none"> ·AGINDUA, martxoaren 13koa, Osasun Sailburuarena ·AGINDUA, martxoaren 13koa, Osasun Sailburuarena 	<ul style="list-style-type: none"> ·Euskadiko Babes Zibileko Plana aktibatzea, Larrialdiei Aurre egiteko Bidea (LABI), COVID-19aren hedapenak eragindako alerta epidemiologikoari aurre egiteko. ·Garbiketa areagotzea garraio publikoan eta igarobideetan edo egonaldieta. ·Kirol-ektaldi profesionalak eta ez-profesionalak atek itxita egitea. ·Ere mu itxietan egiten diren eta 500 pertsona baino gehiago inplikatzin dituzten jarduera kolektiboak etetea. ·Prestakuntza-jarduera presentziala etetea maila guztietako prestakuntza eta irakaskuntza (unibertsitatekoa barne) ematen duten erakunde publiko edo pribatu guztietan. ·Adinekoentzako eguneko zentroak ixtea. ·Egoitza-zentroetan adineko pertsonentzako bisitak kentzea. ·Museoetan, ostalaritzan, kirol-jardueren zentroetan, joko-lokaletan, txokoetan edo kultu-zentroan edozein jarduera egiteari uztea.
2020/03/20 LABI	67,78		<ul style="list-style-type: none"> ·LABIK hiru jarduera-ardatzen errefoztua aztertzen du: ·Eskura dagoen informazioa eta une bakoitzeko lehentasunak partekatzea. ·Gizarte-arretako programak eta politikak koordinatzea. ·Neurri ekonomiko guztiak aktibatzea.
2020/03/27 LABI	198,39		<ul style="list-style-type: none"> ·LABIK bost lehentasun ezartzen ditu: ·Osasun-erantzuna, osasun publiko zaintzako eta krisi hau gainditzeko. ·Behar handiena duten pertsonen eta familien laguntzako erantzun soziala. ·Enpresei laguntzako eta enplegua babesteko erantzun ekonomikoa. ·Gizarte-ardatzen erantzun informatzako erantzun komunikatiboa. ·Lankidetzako erantzuna, garrantzitsua ez den energia bakar bat ez alferrik galtzeko.
2020/04/03 LABI	293,49	<ul style="list-style-type: none"> ·AGINDUA, apirilaren 6koa, Osasun Sailburuarena 	<ul style="list-style-type: none"> ·EAE n elikagaiak eta nekazaritzako eta abeltzaintzako produktuak zuzenean saltzen dituzten merkatu eta azoka tradizionalak aldi baterako etetea.
2020/04/08 LABI	277,90		<ul style="list-style-type: none"> ·LABIK gero Bizi Berri Plana izango denaren lan- eta prestatze-prozesuari ekiten dio.

2020/04/17 LABI	159,38		<p>·LABIK deskonpresio sozial eta ekonomikoko neurri hauek prestatzea erabakitzen du:</p> <ul style="list-style-type: none"> ·Adingabeak eta behar bereziak dituzten kolektiboak kalera irten ahal izatea. Betiere denbora-baldintza mugatuetan, urruntze fisikoan eta ez taldekatzean. ·Saltokien eta negozio txikien irekiera mugatua eta mailakatua prestatzea, segurtasun-neurri zorrotzekin eta urruntze fisikoarekin. ·Jarduera fisikoa banaka egiteko baimena ematea, denbora mugatzeko baldintzetan, eta zorrotz debekatzea pertsonak elkartzea. ·Hezkuntzaren eremurako protokolo espezifiko bat ezartzea, hezkuntza-komunitatearekin kontrastatu ondoren. ·Administrazio publikoan bertan pixkanaka normaltasunera itzultzea antolatzea.
2020/04/29 LABI	69,96		<p>·LABIK Bizi Berri Planaren lehen zirriborroa aztertu du.</p>
2020/05/07 LABI	41,73		<p>·LABIK 1. fasera igarotzeko proposamenak definitzen ditu Espainiako Gobernuaren deseskaladako planean:</p> <ul style="list-style-type: none"> ·Lurraldeen arteko mugikortasuna, mugakide diren eta ohiko igarobidea duten udalerrien eta ohiko jarduera sozioekonomikoen artean. ·DBHko 4. mailako ikasleen, Batxilergoko lehen eta bigarren mailako eta Lanbide Heziketako ikasleen hezkuntza-jarduera presentziala. ·Etxebizitzako birgaitze-obrei berrekitea. ·Komertzio txikia irekitzea, banakako arretarekin, bizi den udalerrian, denbora mugatu baterako eta maskarak erabiltuta. ·% 100eko maiztasun-igoera garraio publikoan. % 60ko edukiera, puntako orduetan malgututa, batez ere trenbide-ahalmen handian. Maskara nahitaez erabili behar da. ·Irekiera mugatua eta murrizketak ostalaritzan. Establezimenduan jasotzea eta etxean entregatzea. ·Langileen % 33 sartzea goizeko eta arratsaldeko txandetan eremu judizialean.
2020/05/14 LABI	25,50	<p>·AGINDUA, maiatzaren 14koa, Osasun Sailburuarena</p> <p>·9/2020 DEKRETUA, maiatzaren 15ekoa, Lehendakariarena</p>	<p>·Lehendakariari eskatzea Larrialdiei Aurregiteko Bidea (LABI) Euskadiko Babes Zibileko Plana modulatzeko eta osasun-zaintzaren fasera egokitzeko.</p> <ul style="list-style-type: none"> ·Lurralde Historikoaren barruan mugitzea baimentzen da. ·Lurralde Historikoaren barruan jarduera fisikoa eta kirol-jarduera egitea baimentzen da.
2020/05/18 LABI	18,23		<p>·Euskadiko Babes Zibileko Plana, Larrialdiei Aurre egiteko Bidea (LABI), desegitea, baina Aholkularitza Batzorde Zientifikoa aktibo mantentzea «zaintza sanitarioko» fase berri honetarako.</p>

II. Bigarren Olatua 2020an

LABIREN BILERAK	14 EGUNEKO IN-TZIDENTZIA TASA METATUA	DEKRETUA / AGINDUA	HARTUTAKO NEURRI NAGUSIAK
2020/08/18 LABI	257,63	·AGINDUA, abuztuaren 19koa, Osasun Sailburuarena	<ul style="list-style-type: none"> ·%75eko edukiera kultu-lekuetan. ·Ostalaritza: hamar lagun mahai bakoitzeko eta gehienez 60 barnealdeetan. 01:00etan ixtea. ·%60ko edukiera kirol-ekitaldietan. ·Gaueko aisialdia ixtea. ·Gazteentzako lonjak ixtea. ·%60ko edukiera joko- eta apustu-establezimenduetan.
2020/08/28 LABI	365,91		·Ikasturte hasierarako neurri nagusiak Euskadin.
2020/10/02 LABI	263,76		·Bizi Berri II Planaren aurkezpena.
2020/10/17 LABI	322,09		<ul style="list-style-type: none"> ·Gehienerako taldeak 10 lagunetik 6ra murriztu dira. ·Edukierak %50era murriztea jardueraren eremu guztietan: ostalaritzan (terrazak izan ezik), kultura-ekitaldietan, erlijio-ekitaldietan... ·Ekitaldietara joateko mugeri dagokienez, gehienez 400 pertsona joan ahal izango dira, eta 600 kanpoan. ·Ostalaritza ixteko ordutegi-muga 24:00etara aurreratzen da. Debekatuta dago txoko eta elkarteetan jardutea. ·Parkeak, lorategiak eta haur-parkeak ixteko ordutegia 23:00etan ezartzen da. ·Federatu gabeko kirol-lehiaketak bertan behera geratzen dira.
2020/10/22 LABI	416,05	<ul style="list-style-type: none"> ·AGINDUA, urriaren 22koa, Osasun Sailburuarena 	<ul style="list-style-type: none"> ·Bizikidetzaren egonkorreko taldeetarako kanpoko gizarite-topaketak mugak. ·Taldekako edozein kirol-jardueraren etetea. ·Debekatuta dago 21:00etatik 06:00etara haur-parkeak, parke publikoak eta plazak erabiltzea. ·Debekatuta dago 21:00etatik 06:00etara alkohola saltzea. ·Merkataritza- eta ostalaritza-establezimenduetan ixteko gehienezko ordua 21:00etan ezartzen da. ·Ostalaritza-establezimenduetan barran kontsumitzea debekatuta dago.
		<ul style="list-style-type: none"> ·AGINDUA, urriaren 22koa, Osasun Sailburuarena 	<ul style="list-style-type: none"> ·% 50eko aforoa kultu-aretoetan. ·Ostalaritza: % 50eko edukiera barnealdean, gehienez 6 pertsona mahai bakoitzeko eta beti eserita kontsumitzea. Ixteko ordua 00:00etan ezartzen da. ·Debekatuta dago txoko eta elkarte gastronomikoetan edozein jardueraren egitea. ·Kirola: 6ko talde gorenak. Kirol-lehiaketa eta -ekitaldietan, %50eko edukiera, gehienez 400 pertsona barruan eta 600 kanpoan. ·Joko- eta apustu-eremuetan 00:00etan itxiko dira.

2020/10/26 LABI	547,47	36/2020 DEKRETUA, 2020ko urriaren 26koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Gaueko mugigarritasuna 23:00etatik 06:00etara. ·EA Eren udal-konfinamendua eta konfinamendu perimetrala. ·Baimendutako gehieneko taldeak 6 pertsonetakoak.
2020/11/05 LABI	789,25	·38/2020 DEKRETUA, 2020ko azaroaren 6koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Gaueko mugigarritasuna 22:00etatik 06:00etara. ·Lanpostuetan maskara nahitaez erabili behar da. ·Merkataritzako establezimendu eta lokal guztiak 21:00etan ixtea. ·% 35eko edukiera murriztea kultu-aretoetan. ·Ostalaritzako, jatetxeetako, txoko eta elkarte gastronomikoetako eta joko- eta apustu-establezimenduetako erabateko itxiera. ·Musika-ahotsezko edo dantza-izaerako entsegu eta emanaldi kolektibo ez-profesionalak bertan behera uztea, araututako prestakuntza izan ezik. ·Taldekako edozein kirol-jarduera bertan behera uzten du, bai entrenamenduan bai lehiaketan, maila profesionallean eta erdi-profesionallean izan ezik.
2020/11/19 LABI	753,60	·39/2020 DEKRETUA, 2020ko azaroaren 20koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Luzatu egiten dira 36/2020 eta 38/2020 Dekretuetan onartutako neurriak.
2020/11/30 LABI	443,51	·42/2020 DEKRETUA, 2020ko abenduaren 1koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Gehienez % 60ko edukiera 150m² baino gehiagoko merkataritza-lokaletan; eta % 75ekoa 150m² arteko merkataritza-lokaletan.
2020/12/09 LABI	317,23	·44/2020 DEKRETUA, 2020ko abenduaren 10koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Gaueko mugako orduategia abenduaren 24tik 25era bitarteko gauetan eta abenduaren 31tik urtarrilaren 1era arte zabaltzen da. ·Udal-konfinamendua kendu egiten da. ·Abenduaren 23tik 26ra eta urtarrilaren 30etik 2ra bitartean, EA Era sartzeko edo handik irteteko joan-etorriak egin ahal izango dira. ·Abenduaren 24, 25 eta 31n eta urtarrilaren 1ean, 10 pertsonara zabaltzen da gehieneko pertsona-taldea. ·Ostalaritza publikoari berrituzen zaio. Ixteko gehieneko orduategia 20:00etan ezartzen da.
2020/12/22 LABI	282,77	·47/2020 DEKRETUA, 2020ko abenduaren 22koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Gaueko mugigarritasun-muga abenduaren 24tik 25era eta abenduaren 31tik urtarrilaren 1era bitarteko gauetan 00:30etara aurreratzen da. ·Urtearen amaieran, abenduaren 31n eta urtarrilaren 1ean soilik murriztuko da EA Era sartzeko edo handik irteteko joan-etorrietarako egunen tartea. ·Abenduaren 24an eta 25ean, 10 pertsonako gehieneko taldeak. Urtarrilaren 31n eta 1ean eta 6an, 6 pertsonakoak. ·Abenduaren 24, 25 eta 31n eta urtarrilaren 1, 5 eta 6an merkataritza- eta ostalaritza-establezimenduak 18:00etan itxi beharko dira. Abenduaren 25ean eta urtarrilaren 1ean eta 6an ezin izango dira ireki 09:00ak arte. ·Debekatuta dago bezero berriak kanpinetan onartzea abenduaren 30etik urtarrilaren 2ra bitartean. ·Debekatuta dago abenduaren 31n, urtarrilaren 1ean, 5ean eta 6an kotiloiak edo oturuntzak egitea.

III. Bigarren olatua 2021ean

LABIREN BILERAK	14 EGUNEKO IN-TZIDENTZIA TASA METATUA	DEKRETUA / AGINDUA	HARTUTAKO NEURRI NAGUSIAK
2021/01/2021 LABI	305,40	-1/2021 DEKRETUA, urtarrilaren 12koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Bizilekua dagoen Lurralde Historikoaren itxiera perimetrala. ·Udal mailako itxiera perimetrala 500/100.000 I.T.Mrekin. ·Dantza-entsegu ez-profesionalak berriro abiaraztea. ·Eskola-kiroleko entrenamendua berrabiaraztea <500/100.000 I.T.M. duten udalerrietan. ·Lehiaketa federatuari berriz ekitea. ·Joko- eta apustu-lokalak berriro irekitzea, ostalaritza murrizteko baldintza berberetan.
2021/01/22 LABI	507,48	-4/2021 DEKRETUA, urtarrilaren 22koa, Lehendakariarena	<ul style="list-style-type: none"> ·Euskadiko udalerrri guztien itxiera perimetrala. ·Gehienez ere 4 pertsonetara mugatzea taldeak. Ostalaritzako mahai bakoitzeko gehieneko pertsona-kopuruari ere aplikatzen zaio muga hori. ·Barruko instalazioetan egiten den kirolean maskara erabili beharra.

3. koadroa. Presidenteen Biltzarren datak, Intzidentzia-Tasa metatua eta Lehendakariak bilera horietan aurkeztutako proposamenak

I. Lehenengo Olatua

PRESIDENTEEN BILTZARRAK	14 EGUNE-KO INTZIDENTZIA-TASA METATUA	LEHENDAKARIAK AURKEZTUTAKO PROPOSAMENAK
2020/03/15	32,86	<ul style="list-style-type: none"> - "Ministroen Kontseiluaren mahai gainean dagoen 'Enpresa eragileek eta sindikatuak sinatutako ezohiko proposamen eta neurrien' sorta onartzea". - "Autonomoei eta merkataritzari laguntzeko neurriei lehentasuna ematea, bereziki ezarritako murrizketek eraginda". - "Enplegua mantentzen duten enpresei laguntza ematea. Alemaniako Gobernuaren eredia aurkeztu dut, lan egin gabeko orduen % 60 ordaintzen duena eta Gizarte Segurantzaren kostuaren % 50 bere gain hartzen duena". - "Europar Batasunari eskatzea abian jar dezala ekonomia sustatzeko asmo handiko plan bat. Funtsezkoa da atzeraldia saihesteko erabaki eraginkorrak hartzea". - "Osasun eta oinarrizko zerbitzuetako profesionalak aitortzea eta konpentsatzea, krisialdi honen aurrean erakusten ari diren ahalegin-, entrega- eta konpromiso-plusagatik".
2020/03/22	107,49	<ul style="list-style-type: none"> - "Komenigarria da Osasun Ministerioak irizpide homogeneoak ezartzea diagnostiko-testak egiteko eta berreskuratutako pertsonen kopurua zenbatzeko. Informazio hori funtsezkoa da arazoari neurria hartzeko eta behar bezala heltzeko". - "Europar Batasunaren esparruan ekintza-batasun handiago baten alde egiten dut, abian jarri behar diren erabaki estrategiko guztiak hartzerakoan".
2020/03/29	245,29	<ul style="list-style-type: none"> - "Industria-jarduera erabat gelditzeari dagokionez: Zure Gobernuak hartutako erabakia (...) ez zen posible zen bakarra. Baziren beste aukera batzuk ere (...). Adibidez, egutegiaren ikuspegitik, astebete geroago jarduera-muga handiagoko hamabostaldi bat hasteak eragin txikiagoa izango zuen ekonomian, industrian eta, batez ere, enpleguaren babesean. Konfinamenduak lehen fasean izan duen eragina hobeto ebaluatzeko aukera ere emango zigan". - "Atzo bertan proposatu nizun, idatziz, Autonomia Erkidego bakoitzaren osasun- eta industria-errealitatera egokitzeko aukera emango zuen aldaera bat, murrizketa berriak uniformeke aplikatzea kaltegarria izango litzatekeena".
2020/04/05	292,05	<ul style="list-style-type: none"> - "Normaltasunera itzultzeko plan bat beharrezkoa da, konfinamendutik eta jarduerarik ezetik mailaz maila irten ahal izateko. Beste bi aste ditugu zure prestakuntzan aurrera egiteko. Hezkuntza-, ekonomia-, gizarte- edo kultura-jarduerara itzultzeko plana. Zirkulazio-rako, garraiorako, enpresak berriro irekitzeko, ikastetxeak eta aisialdirako, kirol-esparruetarako edo kultura-jarduerarako pixkanakako suspertze-egoerak aurreratzea dagokigu".

	<p>-”Ziurtasunak kudeatu behar ditugu, eta, bereziki, ziurtasunak gizarteari jakinarazi. Ziurtasuna ezagutza segurua eta argia da, zalan-tzarik sortzen ez duena. Hori da gure koordinazioaren gakoa; izan ere, susmo zalantzagarrietan edo egiaztatu gabean oinarrituta kudeatzen edo komunikatzen dugun bakoitzean, arazoak larriagotzen dira, gure lanbidetza ahuldu egiten da eta gizartea nahasten dugu. Lehenengo koordinazioa, eta gero komunikazioa. Ez alderantziz. Ziurtasunak partekatzea behar ditugu ”.</p> <p>-”Ziurtasunak maskarek, testek, horniduren helteak eta banaketari buruz. Pandemiaren bilakaerari buruzko datuei buruzko ziurtasunak eta, berriz diot, metodologia eta irizpide homogeneoetan oinarritu behar den informazioa (...) deseskalatze edo Normaltasunera bueltatzeko Plana’ri buruz”.</p> <p>-”Enplegura bideratutako laguntza-planei buruzko ziurtasunak... gizarte-politikei buruz. Esate baterako, enplegu-politika aktiboei buruzko erantzunik ezaz ari naiz, edo Euskadin eta beste autonomia-erkidego batzuetan aplikatzen dugun gutxieneko bizi-diru-sarrerari eta diru-sarrerak bermatzeko errentarekiko osagarritasunari buruzko proposamen berriez”.</p> <p>-”Ziurtasunak Europar Batasunari eskatu eta eskaini behar diogunari buruz. Europa gara eta politika bateratua behar dugu. Ziurtasuna iragarri diren neurri orokorrak zehaztean. Planteatzen ari diren estatu-akordioei buruzko ziurtasunak. Bilgarriri buruz eztabaidatu aurretik, proposamen eta erantzun eraginkorrak baloratzen lagunduko diguten eduki espezifikoak landu beharko genituzke, epe ertain eta luzera begira”.</p>	211,93	
2020/04/12	<p>-”Kontuan hartzea UNICEFek eta SAVE the Childrenek adingabeak kalera ateratzeko emandako gomendioak, denbora-baldintza mugatu-etan, urruntze-baldintza mugatuetan eta multzokatu gabe”.</p> <p>-”Denden eta negozio txikien irekiera mugatua eta arautua prestatzea, segurtasun-neurri zorrotzekin eta urruntze fisikoarekin”.</p> <p>-”Jarduera fisiko indibiduala baimentzea, espazio irekian, denbora mugatzeko baldintzetan eta pertsona-multzorik gabe”.</p>	134,41	
2020/04/19	<p>-”Profesionalen babesak funtsezkoa izaten jarraitzen du. Eta egokia izango da, halaber, gutxienez sei hilabete osasun-hornidurak baintzeko Jaurkitzearen plangintza ezagutzea. Plangintza hori ezagutzeak gure autohormikuntza-horizontea zein izan behar den zehazten laguntzen du”.</p> <p>-”Aurrekontu-muga argia izatea, hartu beharreko neurri ekonomiko berriak proiektatzeko aukera emango diguna. (...) Beharrezkoa da finantzaketa-horizontearen aurreikuspena eta Europako Batasunaren laguntzen esparrua partekatzea. Era berean, Autonomia Erkidegoetara eta haien sektore publikoetara bideratzea finantzaketa- eta laguntza-ildo horiek”.</p> <p>-”Euskadiren kasuan, proposamen zehatz bat planteatzen dut: aurrekontu-egonkortasunerako bide berri bat ituntzea ahalik eta epe laburrean eta Kontzertu Ekonomikoaren Batzorde Mistoaren esparruan”.</p>	83,41	<p>-”Berritoki eskatzen dut Bizi Gutxieneko Diru-sarreraren proposamena argitzea. Martxan jartzeko egutegia, baldintzak eta aurreikusitako zenbaterakoak ezagutu behar ditugu. (...)Eskandinaviar herrialdeetako eredia erreferentzia bat da”.</p> <p>-”Gizartean, ekonomian eta enpleguan eragin berezia duen gai bat nabarmentzen dut: merkataritza-jarduera pixkanaka irekitzea, elika-dura-saltokien muga berberekin. Alemaniako eredia erreferentzia bat da”.</p> <p>-”Uda honetan gizartean eragin handia duten gaiei buruzko irizpideak partekatzea proposatzen dut: kultura-jarduera, ekitaldiak, herrietako jaiak, jarduera fisiko eta kirola, edo hondartzen eta igerilekuen kudeaketa”.</p> <p>-”Asiloaren eta migrazio ahularen eremuan, premiazkoa da irizpide komunak hartzea, erkidego bakoitzean aplikatzeko, programa bakoitzaren aldeko ekimenei eta bizileku- eta lan-baimenei dagokienez. Portugalen eredia erreferentzia bat da”.</p>

2020/05/03	52,92	<p>-“Bizi Gutxieneko Diru-sarrerari dagokionez, (...) prestazio hori dauden laguntza-ereduekin koordinatu behar da, eta horien artean dago gure Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta, laneratzen eta gizarteratzen laguntzea helburu duena”.</p> <p>-“Nire ustez, egokia da eragile ekonomikoekin eta sozialekin akordio bat lortzea, egungo enplegu-erregulazioak espedituentzen luzapen bat aktibatzeke, ezinbestez. (...) Era berean, eta ekonomia- eta enplegu-itxaropen negatiboen arabera, batez ere industrian, komenigarria litzateke trantsizio arin eta malgua egitea arrazoi ekonomikoengatik eta antolamenduzkoengatik Enplegua aldi baterako erregulatzeko espeditente berrietara”.</p>
2020/05/10	31,35	<p>-“Aste honetan Diputatuen Kongresuan lortutako akordioa ere baloratzen dut. Gobernantza partekatua interpretazioa bideratzen du, gure erkidegoetatik eskatu dugun bezala, eta aplikatzen jakin behar dugu”.</p> <p>-“Guretzat gakoa inbertitzeko eta suspertzeko plangintza egitea da. Erakundeok funtsezko eginkizuna dugu berreraikuntzan. Inbertsio publikoa funtsezko tresna da, eta, gure ustez, osasun-sisteman, gizarte-kohesioan eta berdintasunean inbertitzeko unea da, baita ekonomia eta enplegua suspertzeko unea ere”.</p> <p>-“Europako erantzun ekosistemikoa bultzatzen dugu, ekimenak bizkortu ahal izateko hamarkadako bi erronka nagusietan: itun Berde Berria eta Trantsizio Digitala. Europa Berreskuratzeke Funts horrek balio behar du pandemiaren ondorio larriak iraultzeko, elkartzasun-printzipioa gauzatzeko, barne-merkatua babesteko eta inbertsio produktiboa eta enplegua bultzatzeko”.</p>
2020/05/17	18,69	<p>-“Etxetik kanpo espazio itxietan edo pertsonen arteko gutxieneko distantzia mantentzen ez den egoeretan egiten den jarduera orotan maskarak erabiltzea proposatzen dut”.</p> <p>-“Espainiako Gobernuak berriz aztertzea (ordu-tarteak), baita 1. fase honetan ere, adinekoentzako eta bereziki babestu behar ditugun arrisku-kolektiboentzako tarteak mantenduz”.</p> <p>-“Alde batetik, pertsonen arteko urruntze fisikorako eta maskaren erabilerarako neurriak indartzea; eta, bestetik, bigarren fasean kultura-ekitaldien edo ostalaritzaren eremuan edukiera-murrizketak % 50eraino malgutzea”.</p> <p>-“Proposatzen dut jarduera horiek (turismo aktiboa eta naturakoa) modu aske eta seguruan egin ahal izatea ingurune naturalean. Jarduera horietan, adibidez, mendi-ibiliak sartzen dira”.</p> <p>-“Hezkuntza-jarduera presentziala bultzatzea. (...) Hezkuntza presentziala ezinbestekoa da ikasle ahulenen desberdintasunari aurre egiteko, ikastetxeetara bidali ditugun protokolo zorrotzak betez. Eusko Jaurlaritzak helburu horri eutsiko dio, UNICEF, SAVE the Children edo Pediatría Elkartearen txostenak kontuan hartuta”.</p>
2020/05/24	11,52	<p>-“Alde anitzeko lankidetzako foroak ditugu, Europar Batasunarekin lotutako Gaietarako Batzordea, esaterako, ostegun honetan bilduko da; Euskadi, Nafarroa eta Akitania Berriaren Euroeskualedearen mugikortasun-proposamenak kontuan hartzeko beharra planteatuko dugu Euskaditik”.</p> <p>-“Berritot beharrezkoa dela Kontzertu Ekonomikoaren Batzorde Mistoa deitzea, Euskadiko aurrekontu-egonkortasunaren eta zor publikoaren helburuak birdefinitzeko”.</p> <p>-“Lankidetzak eta koordinazioak beharrezkoak izaten jarraituko dute, zalantzarik gabe. Dena den, alde anitzeko eta alde biko harreman-foro nahikoak ditugu, etapa berri bati ekiteko. Horregatik, bilera horien jarraipena eta formatua aldatzeko aukera ematen diet guztiei”.</p>

2020/05/31	5,85	<p>-“Maiatzaren 3ko eskaera errepikatzen dut, ezinbesteko Enplegua aldi baterako erregulatzeko espedienteen aplikazioa luzatzeko, Gizarte Segurantzaren kotizazioak irailera arte ordaintzeko hobera, Estatu mailan gehien kaltetutako sektoreentzat, hala nola merkataritza, ostalaritza edo turismoarentzat. Jarduera-murrizketa jasaten ari diren eta jasango duten industria-sektoreentzat ere bai. Autonomo-bilaren sektoreaz ari naiz, gaurkotasan tristekoa, aeronautikoaz edo makina-erremintaz”.</p> <p>-“Horrez gain, proposatzen dugu hobera ematea Enplegua aldi baterako erregulatzeko espedienteek Gizarte Segurantzari ordaindu beharreko kotizazioei, arrazoi ekonomikoengatik, teknikoengatik, antolamendukoengatik edo produktuengatik; gutxienez, enpresa txiki eta ertainen esparruan, betiere enpleguari eusteko konpromisoa hartzen badute. Euskadiko Gizarte Elkarriketarako Mahaian, eskal erakundeok soldata txikienetarako Enplegua aldi baterako erregulatzeko espedienteen osagarri bat proposatuko dugu. Ildo horretan, Alemaniako ereduak aplikatzea planteatzen dugu, hau da, inplikaturako aldeen artean “ahalegin partekatua” egitea.</p> <p>-“Biztanleria migratzailearen administrazio-erregulazazioko prozesuak bizkortzea, lan-baimenak izateko”.</p> <p>-“Gizarte eta ekonomia berreraikitzeke 16.000 milioi euroko funtsari dagokionez, egokia eta beharrezkoa izango litzateke funts hori erabiltzeko epeak eta prozedurak behin betiko argitzea”.</p> <p>-“Mugako igarobidea erraztea, zuri eta Frantziako Lehen ministroari zuzendutako gutunean eskatu bezala”.</p> <p>-“Farmazia-koordinaketara jotzen duten pertsonentzat maskara higieniko eta kirurgikoen BEZaren salbuespena baloratzea”.</p> <p>-“Apirilaren 21eko 15/2020 Legegintzako Errege Dekretuaren 8. artikulua data zabaltea, zeinak jasotzen baitu BEZaren % 0 tasa aplikatzea COVID-19aren ondorioei aurre egiteko beharrezkoak diren ondasun-entreei, 2020ko uztailaren 31ra arte”.</p>
2020/06/07	3,61	<p>-Farmazietan aitortutako kolektiboek emandako higiena- eta kirurgia-maskaretan BEZa salbuesteko beharra berresten dut, bai eta 15/2020 Errege Lege Dekretuaren 8. artikulua lutzapena ere, zeinak jasotzen baitu BEZaren % 0ko tasa aplikatuko zaiela COVID-19aren ondorioei aurre egiteko beharrezkoak diren ondasun-entreei, epe ertain eta luzean ezinbesteko hornidura planifikatzen jarraitzeko”.</p> <p>-“Industriari gabe ez dago berreraikuntzarik. Ikerketa eta zientziarik gabe, ez dago berreraikuntzarik. Inbertsio produktiboaren aldeko apusturik gabe, ez dago berreraikuntzarik. Enpresa-sarea nazioartekotzeko laguntzarik gabe, ez dago berreraikuntzarik. Euskadin prest gaude ahalegin horretan laguntzeko eta berreskuratzeke oinarri horiek sendotuko dituen estrategia bat garatzeko. Estrategia honek baliabideen eskuragarritasunean eta zorpetzeko aukeretan argitasuna eskatzen du”.</p> <p>-“Gure aldetik, eta Europako Parlamentuaren ebazpen baten ondorioz, Legegintza eskumenak dituzten Europako Eskualdeak Araudi Orokorrean, Europar Batasunaren etorkizuneko ‘lankidetzaz indartuari’ buruzko ekarpena bultzatzen ari gara. Gure helburua Europan lehen mailako aktoreak izatea da, eta gure balio erantsia eskaintzea legitimitateari, eraginkortasunari, hurbiltasunari eta esperentziari dagokienez, ekonomia eta enpleguaren susperraldia begira. Helburu komunitarioa eta ondasun komuna”.</p> <p>-“Ezinbestekoa eta premiazkoa da ziurtasuneko finantza-esparru bat zehaztea Estatuan. Badakizu kezkatzen gaituen gaia dela. Gure kasuan, aurrekontu-egonkortasunaren eta zorraren helburuak eguneratzeko metodologiari buruzko hainbat zalantza daude, baita BP-Gren gaineko defizitari buruzkoak ere, eta argitu egin behar dira. Inbertitzeko eta barne-merkatua suspertzeko ziurtasun ekonomikoa. Jarduteko ordua da guretzat, eta zer baliabide, tresna eta zerumuga ditugun jakin behar dugu”.</p>
2020/06/14	6,08	<p>-“Hitzaldi horiei dagokienez, 40/2014 Legearen 146. artikulua ezartzen du topaketa horiek prestatzeko batzorde batek prestatu eta lagundu behar dituela, erkidego bakoitzeko ministro eta kontseilari batek osatua. Logikoa dirudi landu beharreko gai, gai-zerrendari, komunikazioari, aktei eta balizko akordioei buruzko irizpideak adostea. Metodori gabe, topaketa hauek inolako amaierarik eta iritsiera-punturik gabe sakabanatutako bakarrizketen segida dira”.</p> <p>-“Lurralde arteko kontseilu guztiak mantentzeaz gain, komenigarria iruditzen zait autonomia erkidegoen arteko zuzeneko komunikazioan sakontzea. Berezik, erkidego mugakideak direnean, baina baita erkidego batek beste bati eragin diezaiokeen erabaki bat hartzea pentsatzen duenean ere”.</p> <p>-“Europako funtsei dagokienez, (...) aurreratu nahi nuke, nire ustez eta unea iritsitakoan, eztabaida ez dela, ziur asko, zenbatekoan eta nolakoan oinarrituko. Funtsak eskuratzeko, estrategia argia behar da osasun-erronka berrietara, ingurumen-trantsizio energetikora eta trantsizio teknologiko-digitalera egokitzeke”.</p>
2020/07/31	93,74	

II. Bigarren olatua

PRESIDENTEEN BILTZARRAK	14 EGUNE- KO INTZI- DENTZIA TASA META- TUA	LEHENDAKARIAK AURKEZTUTAKO PROPOSAMENAK
2020/09/04	399,73	<p>- "Beharrezkoa iruditzen zait Enplegua aldi baterako erregulatzeako espedienteak luzatzea, COVID-19aren ondorioen eraginpean jarraitzen dugun bitartean. Gainera, egoera larrian dauden trakzio-sektoreei laguntza espezifiko emateko neurriak antolatzea proposatzen dut, hala nola aeronautikari, automobilgintzari edo makina-erremintari. Premiazkoa da, halaber, uda baino lehen adostu eta onartutako gizarite-laguntzen izapidetzea arintzea".</p> <p>- "Estrategikoa da Next Generation Europako Funtsoak aktibatzeako ekintza-ardatz koordinatu bat adostea".</p> <p>- "Hezkuntza presentziala konpentsatzailea da, eta ukazina izan behar du berdintasun-printzipioaren ikuspegitik. Pandemiaren gorabeheren aurrean, erantzuna baretasuna, iraunkortasuna eta egokitzapena da, hezkuntzarako oinarriko eskubidea defendatzeko".</p>
2020/10/26	547,57	<p>- "Autonomia Erkidegok argiago jakin behar dugu:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Europako Batzordearen irizpide orokorrak proiektu eraldatzaileak hautatzeko; eta ea horiek estatu bakoitzera egokitu ahal izango diren, abiapuntuko errealitate sozial, ekonomiko eta teknologikoaren arabera; · bigarrena, Espainiako Gobernuak autonomia-erkidegoekin proiektuak hautatzeko eta elkarrekin kudeatzeko abian jarriko dituen tresnak eta irizpideak; Europako Funtsoen Konferentzia Sektorialaren berariazko eginkizunak definituko ditu; eta · hirugarrena, proiektuak ebaluatzeako, jarraipena egiteko eta gauzatzearen kontrola egiteko sistemak, Europar Batasunak ezarritako parametroen esparruan".

7. Bizi Berri II Planean ezarritako helburuen ebaluazioa

Ebaluatzeko, Bizi Berri II Planaren helburuen atala bi multzotan egituratu behar da. Lehenik eta behin, 2020ko urritik 2021eko otsailera bitarteko denboralearen esparruan ebaluatu beharreko helburuak, hau da, Bizi Berri II Planaren indarraldian. Bigarrenik, epe ertainera proiektatzen diren helburuak, pandemia gainditzeko denbora-muga zabalenean, baita pandemia ostekoan ere.

Laburbilduz, nabarmendu behar da Bizi Berri II Planak funtsezko bi helburu lortzen lagundu duela; baina funtsezkoak: batetik, konfinamendura itzultzea, eskolak ixtea, osasun-kolapsoa eta koma ekonomikoa saihestea; eta, bestetik, erreferentzia-panel bat finkatzea, euskal erakundeei aukera eman diena erantzunak pandemiaren bilakaerara eta haren kontingentzietara egokitzeko. Esparru erabilgarria eta eskuragarria izan da gizarteari eta komunikabideei informazioa emateko.

Laburbilduz, honako taula honetan jasotzen da helburu horien ebaluazioa:

4. koadroa. Bizi Berri II Planean ezarritako helburuen ebaluazioa

Bizi Berri II aldiko oinarrizko helburuak	
·Birusaren transmisioa mugatzea, konfinamendura itzultzea, osasun-kolapsoa, koma ekonomikoa eta gizarte-arraulak areagotzea saihestea.	-Horixe izan zen Bizi Berri II Planaren lehen helburua. 2020ko urritik 2021eko otsailera bitarteko balantzeak aukera ematen du betetzen dela berresteko.
·Pandemiaren bilakaeraren aurrean birusarekin bizikidetzat jasagarria izateko aurreikuspenez eta alde zuzenetik jardutea ahalbidetuko duen jardura-esparrua finkatzea.	-Bizi Berri II Planak erreferentzia-panel bat eskaini du, jardura-esparru orokor bat ezartzen duena, agertoki eta adierazleen arabera antolatutako neurri-multzo batekin.
·Euskal erakundeei pandemiaren bilakaerari, gertakizunei eta ezustekoei emandako erantzunak arin egokitzeko aukera emango dieten tresnak izatea.	·Bizi Berri II Planaren panelak eta LABlren Aholku Batzordearen eta Batzorde Teknikoaren funtzionamendu koordinatuak aukera eman diete euskal erakundeei aurreikuspenez eta koordinazioz jarduteko.

Epe ertainerako helburuak	Ebaluazioa
·Osasuna, hezkuntza eta zerbitzu publikoak indartzea, ekonomia eta enplegua berreskuratzea, gure gizartearen berreraikuntza emozionala, eta elkartasuna eta gizarte-kohesioa sustatzea.	·Bizi Berri II Plana bat etorri da helburu horrekin, eta hura indartzen laguntzen saiatu da.
·Gizarte-pedagogia indartzea, emaitzen neurketarekin erantzun komunitarioaren konpromisoa pertsonalizatzeko beharrari dagokionez.	·Bizi Berri II helburu horrekin lerrokatuta egon da. LABIren mezuak eta komunikazioa pedagogia hori indartzen saiatu dira.
·Gure gizarteak emozioak berreskuratzeko eta gizartea, ekonomia eta enplegua berreraikitze duen erresilientzia-gaitasuna sustatzea.	·Bizi Berri II helburu horrekin lerrokatuta egon da. LABI euskal erakundeen arteko lankidetzaren ardatz nagusia izan da.

8. Irakaspenak

8.1. Lehen olatuaren ikaskuntzak

Urria eta azaroa arteko tontorra ez zen izan udaberriko lehen olatuaren berdina, eta, ziurrenik, bigarren olatuaren hirugarren tontor epidemikoa aurrekoen modu ezberdinean agertuko da. Hain zuzen ere, hori dela eta, dokumentu hau aldian-aldian eguneratzea aurreikusten da. Bizi Berri II Planak 2020ko martxotik irailera arte pandemiaren kudeaketaren esperientzian ikasitako irakaspen nagusietako batzuk azaldu zituen.

Lehen etapa hartatik ateratako ikaskuntzak bigarren olatuko esperientzian ere egiaztatutzat jo daitezke. Bizi izandako guztiaren balantzeak erakusten digu zerk laguntzen digun birusaren hedapenari eusten eta hura murrizten, eta zerk egiten digun kalte eta zerk laguntzen duen birusaren hedapena areagotzen. Hurrengo koadroan, ikasgai haiek modu sintetikoan erreproduzitzen dira berriro. (Atal honen bertsiorik luzeena Bizi Berri II Planean kontsulta daiteke, 16-25 orrialdeetan)

5. koadroa. Lehen olatuaren ikaskuntzen laburpena

Laguntzen gaituena	Kalte egiten diguna
·Osasun-informazioaren gaitasuna, testak eta baheketak egitea, kutsadurak eta kontaktuak arakatzea, isolamenduak eta berrogeialdiak.	·Mugikortasuna eta pertsona desberdinekin etengabeko harremana izatea, baita ezezagunekin ere.
·Familia-, gizarte-, hezkuntza- eta lan-burbuilak ezartzea.	·Neurriak erlaxatzea gaueko aisialdian, botiletan eta "jairik ez" egunetan.
·Maskara, pertsonen arteko distantzia eta higiena erabiltzea.	·Neurriak erlaxatzea taberna, kafetegi, terraza eta jatetxeetan.
·Elkartu daitezkeen pertsonen kopuruak mugatzea.	·Familien eta lagun bileretan neurriak erlaxatzea.
·Segurtasun- eta koordinazio-neurriak babestea sektore eta eremu guztietan.	·Gehiegizko konfiantza eta arrisku-testuinguruei buruzko kontzientziarik eza, baita koordinaziorik eza ere.
·Edukiera mugatzea, lokalak aireztatzea eta aire zabaleko jarduerak egitea.	·Gune itxi, gaizki aireztatu eta/edo jendetsuetan edozein jarduera garatzea.
·Baldintzarik gabeko etxebizitzak dituzten pertsonen berrogeialdiarako hotelak jartzea.	·Bizigarritasun-baldintza prekarioetan edo pilaketan bizitzea.

8.2. Bigarren olatuaren ikaskuntzak eta orain arteko ondorioak

8.2.1. Ikaskuntza orokorrak

I. Herrialde batek ere ez du formula magikorik. Guztiok ikasten dugu guztiengandik Txina eta uharteetako lurralde batzuk izan ezik, herrialde edo eskualde batek ez du lortu bere 14 egunetako intzidentzia-tasa modu egonkorrean mantentzea 100.000 biztanleko 60tik behera. Alde horretatik, ez dago bereiziki eraginkorra den eta gure herrialdean aplikazio mimetikoa izan dezakeen eredurik. Ez dago formula magikorik. Jardunbide egokiak eta esperientzia positiboak daude, eta egiaztatu bezain laster aplikatzen saiatzen dira. Denok ikasten dugu guztiengandik.

II. Urritik, bilakaera larria izan da Euskadin, baina inguruko batez bestekoak baino ez hain zifra negatiboekin

Bizi Berri II Plana indarrean egon den lau hilabeteetan, Euskadik bilakaera epidemiologikoari buruzko datuak ez dira izan Europako autonomia-erkidegoetako eta

herrialdeetako batez bestekoak bezain altuak. Egiaztapen horrek ez du larritasuna kentzen, baina kontuan hartu beharreko testuinguru-datua da Bizi Berri II Plana ebaluatzerakoan.

III. Asko da dakiguna eta asko da ez dakiguna

Asko da birus honi eta bere portaerei buruz ikasi duguna. Horri esker, erreplika epidemiologiko berriek aurreko boladetako datuak ez okertzea lortzen ari gara. Hala ere, irmotasunez bezain umiltasunez esan behar da zientziak oraindik asko aurkitu behar duela birusaren portaeren aurreikuspenari buruz, joera epidemiologikoaren bat-bateko aldaketen kausa-efektu erlazioei buruz, edo, aldi berean, eskualde batean joera azkar igotzeko faktoreei dagokienez, hurbileko beste batean beherantz jarraitzen duen bitartean.

IV. Datozen hilabeteetan ziurgabetasuna kudeatu eta bi hipotesi hartu behar ditugu kontuan

12 hilabete hauetako esperientzia ikusita, badakigu ziurgabetasun handiko testuinguru batean mugitu behar dugula. Ez dugu behar bezain ziur jakingo hurrengo lau hilabeteetako bilakaera. Prest egon behar dugu, beraz, gutxienez bilakaera epidemikoaren bi hipotesiri aurre egiteko:

-Lehen hipotesia: Lehen etapa batean, 14 egunetako intzidentzia-tasa metatuetan beherantz egonkortzea lortzen dugu, 100.000 biztanleko 300 baino gutxiagora, txertaketak aurrera egiten duen aldi berean.

-Bigarren hipotesia: datozen lau hilabeteetan, birusaren aldaera berriek eragindako kutsagarritasunak eta larritasunak intzidentzia-tasa 100.000 biztanleko 400-500etik gora jartzen du, goranzko joerarekin.

8.2.2. Ikaskuntza espezifikoak

Balantze batetik ikaskuntzak ateratzeko metodo egoki bat bi galdera planteatzea da: urriaren 2an berriz kokatzerik bagenu, Bizi Berri II Plana aurkeztu zen unean, zer egingo genuke desberdin? Eta zer errepikatuko genuke berrito? Hau da hurrengo bi ataletako hausnarketa:

Datozen hilabeteetara proiektatutako ondorioak

V. Deseskaltzeak tartekatzea eta murrizketak doitzea mugikortasun handiko eta interakzio sozialeko aldietan

Intzidentzia-kurben bilakaerari eta joerei buruzko esperientziaren eta kutsagarritasun-aldiei buruzko ezagutzaren ondorioz, deseskalatze-prozesuak

espazioratu behar dira, datuek hobekuntzak izaten dituztenean, hobekuntza horiek sendotzeko. Horrez gain, udako oporraldiko, jai-zubietako, abenduko erosketa-aldi gorenetakoko edo Gabonetako bilkuretako esperientziak agerian uzten dute mugikortasun handiko eta interakzio sozialeko testuinguruak arriskutsuak direla. Hala ere, baieztapen horretan zehatzagoa izan behar da orokortzearen bidegabekeria ez erortzeko. Herritar gehienek zorrotz betetzen dituzte prebentzio-neurriak. Arazoa portaera minoritarioek sortzen dute, eta horiek saihestea edo ez betetzea bilatzen dute. Jarrera horiek direla eta, zuhurtasun erantsia eta murrizketak doitu beharra planteatzen da, mugikortasunerako eta interakzio sozialerako data egokien hurbiltasunari edo deseskalatze-prozesuei dagokienez.

VI. Bizi Berri II paneleko intzidentzia-parametroak eta adierazleak doitzea

Bizi Berri II Planak bost arrisku-maila zehaztu zituen. 1. agertokiak. «Tokiko transmisiorik gabe» (ITM 0/100.000) kurba epidemiologikoaren benetakoa bilakaeratik oso urrun geratu da. Martxoko, apirileko eta maiatzeko etxeko konfinamendu zorrotzaren ondorioak desagertzen direnetik, hau da, abuztuaren hasieratik, intzidentzia-tasa metatua ez da inoiz 200/100.0000 biztanlera jaitsi. Birus horren aurrean, etxeko konfinamendu zorrotzik gabe –azken aukeratzat jotzen da– edo txertoaren ondorioz taldearen immunitaterik gabe –hurrengo lau hilabeteetan espero ezin den helburua–, 1. agertokian zero intzidentziako tokiko transmisio-helburu bat kokatzea ez da probabilitate errealista. Beraz, egokitu egin beharko lirateke Bizi Berri III Planeko egoeretako intzidentzia-parametroak.

Bestalde, bai Batzorde Teknikoak bai LABIren Aholku Batzordeak lehentasunez erabili dute Bizi Berri II Planean ezarritako hiru adierazleetako bat: 100.000 biztanleko 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua. Gainerako adierazleak informazio osagarriaren izaera izan dute, eta bereziki interesgarria izan da epidemiaren bilakaera edo osasun-inpaktua aurreikusteko, bai jarraipenaren eta kontrolaren ikuspegitik, bai ospitale-eskariaren ikuspegitik. Beraz, bidezkoa litzateke errealtate hori Bizi Berri III Planean formalki araututako aurreikuspen batean islatzea.

VII. Bizi Berri II Planean aurreikusitako neurriak berrantolatzea

Bizi Berri II Planean aurreikusitako neurrien egituraketa oso baldintzatuta zegoen lehen olatuaren beheraldiaren ezagutzaren ondorioz. Bigarren olatuaren eta onartutako dekretuen esperientziari esker, aurreikuspenen panela eguneratu eta sinplifikatu daiteke, egungo egoerara egokitutako ho-

bekuntza-irizpideekin. Hau da, Bizi Berri II Planaren erreferentzia-panela optimizatu behar da, prebentzio-neurrien aurreikuspenari dagokionez.

Indartzen diren ondorioak

VIII. Helburu berberei eustea, orain anbizio-plus bat gehituz

Bizi Berri II Planaren balantzeak agerian uzten du ezarritako helburuak egokiak izan zirela eta, gainera, bete ahal izan direla. Birusaren mutazio berrien ziurgabetasunak eta mehatxuak eragiten duten aldagai negatiboa kontuan hartuta, egokia dirudi Bizi Berri III Planari begira helburu berak mantentzea. Hala ere, aldagai negatiboa dagoen bezala, txertoek dakarten aldagai positiboa ere kontuan hartu behar da. Horregatik, helburuei eustea eskakizun- eta anbizio-plus batekin osa daiteke.

IX. gaueko mugikortasuna mugatzeko ordutegia ahalik eta gehien aurreratzeara

Hasieratik, LABIk gaueko mugikortasunaren muga ahalik eta zorrotzenez jartzearen alde egin du, «Etxeratze-agindua» izenez ezagutzen dena. Alarma-estatuaren dekretuaren esparruak 22:00etan ezartzen du muga hori. Adituen ustez, neurri hori bereziki eraginkorra da mugikortasunaren eta interakzio sozialaren arriskuak murrizteko. Euskadik muga hori gutxienez 20:00ak arte aurreratzeara proposatu du. Muturreko egoeretan, 18:00etan kokatzea etxeko konfinamendu hertsia baten alternatiba ere izan liteke. Horregatik, LABIren jarrera hori mantendu eta indartu egin behar da.

X. 500/100.000ko intzidentzia aparteko alarmaren adierazle gisa ezartzea

Lau hilabete horietan hartutako prebentzio-neurrien erregulazioak ezarri duenez, 14 eguneko intzidentzia-tasa metatua 500/100.000 baino handiagoa bada, udalerrri batean alarma-seinalea da, eta aparteko neurri zorrotzak hartzea behartzen du. Neurri hori eraginkorra izaten ari da, bai pandemiaren erantzunak kudeatzeak eskatzen duen zorrotzasunaren ikuspegitik, bai erantzunkidetasunaren ikuspegitik. Bestalde, tasa hori gainditzen duten udalerrietan aplikatzen diren neurri murriztaileek, salbuespenezko kasu batzuetan izan ezik, joera-aldaketaren emaitzak lortzen dituzte 15 eta 25 egun arteko epean. Esperientziak neurri horri datozen lau hilabeteetan eustera gonbidatzen gaitu; baina kontuan hartu behar da Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren aipatutako Auto horrek dakarren zailtasuna.

Hamar ikaskuntza horiek estu-estu lotuta daude osasun-sistemaren konpromisoarekin, hau da, informatzeko eta testak egiteko gaitasuna mantentzean eta indartzean, bai eta kontaktuak eta kutsatzeak arakatzeko gaitasunean ere, isolamenduak eta berrogeialdiak gauzatzeko.

8.2.3. SARS-CoV-2 sistema pertsonatik pertsonara transmititzeari buruzko ebidentzia zientifikoak

Ebidentzia zientifiko metatuarekin, SARS-CoV-2ren transmisio-bide nagusia pertsona baten goiko eta beheko arnasbideetaraino gaixo batek igorritako arnasketa-tantak eta -aerosolak ukitzea eta arnastea da. Aerosolak arnasa hartu eta oso tamaina txikian (< 2,5 µm) hitz egitean igortzen diren tantak dira, airean zenbait ordura arte zintzilik gera daitezkeenak.

Sortutako aerosolen kontzentrazioa eta tamaina garatutako jardueraren arabera da, eta minimoa da arnasa lasai hartzean, eta gero eta handiagoa da ahapeka, ozen, oihu egitean, abestean, ez tul egitean eta jarduera fisiko biziak egitean. Tabakoaren eta zigarro elektronikoen kea botatzeak ere aerosolen emisioa areagotzen du.

Kutsatzea gerta daiteke, halaber, kutsatutako eskuen edo objektuen bidezko zeharkako kontaktuaren bidez, beste pertsona baten arnasbideetako mukosekin eta konjuntibarekin kontaktuan jar baitaitezke.

Birusaren transmisioa handiagoa da leku itxietan, gaizki aireztatutakoetan eta jendetsuetan; izan ere, aerosolak kontzentratzen dira eta esposizioa areagotzen da. Birusa transmititzeko joera handia dute pertsonen arteko kontaktu estu eta luzeak, espazio itxiak, aireztapen urria edo eskasa, pertsona askoren konkurrentzia eta maskara erabiltzearekin bateraezinak diren jarduerak, hala nola jatea eta edatea, eta ozen hitz egitea, kantatzea eta beste ahots-igorpen indartsu batzuk egitea sustatzen duten inguruabarrek.

Sintomarik gabeko birusa daramaten eta transmititzen duten pertsonen prebalentzia handia dela eta (birusa daramaten biztanleen % 40 eta % 50 artean), transmisioa nahi gabe gertatzen da kasu askotan, pertsona talde asko daudelako espazio itxietan, tamaina txikikoak eta gaizki aireztatuak.

«COVID-19 transmisioaren kontrolerako erantzun koordinatuko jarduerak» izenekoan (Lurralde arteko Kontseilua/Osasun Sistema Nazionala. 2020ko urriaren 22an eguneratua) zehazten dira arrisku handikotzat jotzen diren espazioak, gogoeta hauen arabera: beilatokiak, zeremoniak, zentro soziosa-

nitarioak, adinekoentzako jolas-zentroak, jatetxe- eta ostalaritza-establezimenduen barrualdeko eremuak, instalazioen eta kirol-zentroen barrualdeko eremuak, ikasle-egoitzak, bingo-aretoak eta jolas-jokoak bezalako establezimenduak, diskotekak eta gaueko aisialdirako lokalak.

Bizi Berri II Planaren ebaluazioaren hamar ondorioak dira ikaskuntza multzo hau. Beraz, Bizi Berri III Planaren orientazio espezifikoak definitzen duten premisak dira, eta Bizi Berri III Planaren agertokiak, adierazleak eta prebentzio-neurrien panelari eskainitako dokumentuaren hurrengo atalean islatzen diren edukiei eta aldaketei gehitzen zaizkie.

Hirugarren zatia

Bizi Berri III Planaren agertokien,
adierazleen eta neurrien panela

9. Bizi Berri III estrategiaren abiapuntuak eta helburuak

9.1. Abiapuntuak

Bizi Berri III Plana idatzi da pandemiaren lehen eta bigarren olatuetan metatutako esperientzian eta ikaskuntzetan oinarrituta, dokumentu hau itxi arte. Zalantzarik gabe, birusari eta haren erabilerari buruzko ezagutza handiagoa da. Jakintza hori oinarri hartuta, funtsezkoa da oraindik denbora luze eta zehaztugabe batez gizarte-ohitura eta -portaera seguruak bideratzea.

Bizi Berri III Planaren orientazioa bereizten duten gako nagusiak azken hamabi hilabeteetatik ateratako ikaskuntza batzuekin lotuta daude. Askoz gehiago dakigu orain SARS-CoV-2 Koronavirusari buruz, baina oraindik ez dakigu. Premisa horretatik abiatuta, bi irizpide gidari planteatu daitezke:

- Lehenik, gaur egun ebidentzia zientifikoaren ikuspegitik sendotzat har daitezkeen ikaskuntzetan eta oinarrietan oinarritu behar da estrategia;

- Eta bigarrenik, pandemia baten bilakaerara egokitu daitezkeen estrategia moldakorrak diseinatu behar dira, oraindik horien balorazio zientifikoan azalpen nahikoa eta unibokoa aurkitzen ez duten birak jasaten dituztenak.

Bestalde, Bizi Berri III Planaren denbora-esparrua otsailetik ekainera artekoa da. Hau da, neguaren amaieratik 2021eko uda hasi arte. Denbora horrek, gizarte-itxaropenean, epidemiaren kontrolean egonkortasun handiagoko egoera bat sendotzea ekarri beharko luke.

9.2. Helburuak

Bizi Berri III Plana Eusko Jaurlaritzak pandemiak ekarri duen krisi globalari erantzuteko dituen helburu orokorren barruan kokatzen da. Era berean, erantzun komunitarioaren arloko helburu espezifikoko batzuei erantzuten die.

9.2.1. Bizi Berri III Planari dagokion aldiaren helburu espezifikoak

- Lehentasunezko helburua.** Gure herritarren osasuna babestea eta osasun-kolapsoa, konfinamendu zorrotza, hezkuntza-itxiera, koma ekonomikoa eta gizarte-arraialak saihestea.

·**Hobetzeko helburua.** Helburua da intzidentzia-tasa 60/100.000 biztanletik behera kokatzea. Epe laburrean, lehen etapan, helburua 60 eta 300/100.000 biztanle arteko balioetan beheranzko joera finkatzea da.

·**Kudeaketa-helburua.** Bizi Berri Planaren erreferentzia-panela eguneratzea, pandemiaren bilakaerari arin erantzuteko tresnak eskainiz.

8.2.2. Bizi Berri Planaren helburu orokorrak

·**Helburu proaktiboak.** Osasun publikoa, hezkuntza (alderdi guztietan) eta zerbitzu publikoak indartzea, ekonomia eta enplegua berreskuratzea, gure gizartearen berreraikuntza emozionala, eta elkartasuna eta gizarte-kohesioa sustatzea.

·**Aurreikuspena.** Pandemiaren bilakaeraren aurrean birusarekin bizikidetzaz jasagarria izateko aurreikuspenez eta aldeztatik jardutea ahalbidetuko duen jarduera-esparrua finkatzea.

·**Kontzientziatzea.** Gizarte-pedagogia indartzea, emaitzak neurtzearekin eta indartze positiboarekin erantzun komunitarioaren konpromisoa pertsonalizatzeko beharri dagokionez.

·**Erresilientzia.** Gure gizarteak emozioak berreskuratzeko eta gizarte, ekonomia eta enplegua berreraikitzeke duen erresilientzia-gaitasuna sustatzen laguntzea.

10. Panelaren deskribapena

Bizi Berri III kontingentzia-plan bat da, bi lan-hipotesi eta kutsatzeen hedapenaren edo arintzearen aurrean bost agertoki jasotzen dituena. Lehen hipotesiak Bizi Berri III Planaren helburua eta apustua definitzen ditu.

10.1. Bi hipotesi eta bost agertoki

·**1. hipotesia.** 14 egunetako Intzidentzia-tasa Metatua beherantz egonkortzea, 300/100.000tik behera. Txertaketaren eragin positiboa.

-1. mailako agertokia, **Transmisio Baxua.** ITM 14 egunetara: 0-60/100.000.

-2. mailako agertokia, **Transmisio Ertaina.** ITM 14 egunetara: 60-150/100.000.

-3. mailako agertokia, **Transmisio Tentsionatua**. ITM 14 egunetara: 150-300/100.000.

·2. **hipotesia**: 14 egunetako Intzidentzia-tasa Metatua 400/100.000 puntutik gorakoak dira, eta goranzko joerak dituzte. Birusaren aldaera berriek eragindako kutsagarritasuna igo egiten da.

-4. mailako agertokia, **Transmisio Altua**. ITM 14 egunetara: 300-500/100.000.

-5. mailako agertokia, **Transmisio Oso Altua**. ITM 14 egunetara: >500/100.000.

10.2. Adierazleak

Egoeraren deskribapena, fase batean edo bestean, erreferentziazko adierazle baten eta bost adierazle osagarriren arabera definitzen da:

10.2.1. Erreferentziazko adierazlea

Adierazlea	Esanahia eta oharrak
-14 egunetako Intzidentzia-tasa metatua	·Populazio batean agertzen diren kasu berrien kopurua erakusten du.

10.2.2. Indicadores complementarios

Adierazlea	Esanahia eta oharrak
-Erreproduktibitate-indizea ($R_t - R_0$ gisa ezaguna) eta tasen arrazioa	·Gaixotasunaren kutsagarritasunaren berri ematea denbora-epe zehatzetan. Eragin-tasen arrazioarekin osatuko da, joeraren neurri gisa (konparatu denbora-tarte bat aurrekoarekin).
-Asistentzia-presioa eta ZIU oheetan okupazioaren ehunekoa	·Asistentziaren inpaktuan egoerak duen larritasuna deskribatzen du. ZIUen Kontingentzia Planari dagokionez aztertuko da. 100.000 biztanleko ospitaleratze-kopuruarekin osatuko da.
-Eragina adin-tartean arabera	·Intzidentziaren analisia adinaren arabera, arreta berezia jarrita 65 urtetik gorako pertsonengan.
-Kasuen trazabilitatea	·Diagnostikatutako kasuen kontaktu estuak identifikatuz detektatutako positiboen ehunekoa.
-Goranzko joera, beheranzkoa edo egonkorra	·Astean behin kurbaren joera baloratzea.

* R_0 birusaren ugalketa-tasari dagokio, oinarritzko transmisio-baldintzetan eta erantzun immunitariorik ez dagoenean. R_0 hori unean-unean aldatzen joango da R_t (t denbora), martxan jarritzen diren neurrien arabera populazioaren immunitatearekin, eta, baita infektiboagoa egingo duten birusaren mutazioen arabera ere.

Positibotasun-tasa ere kontuan hartuko da adierazle osagarri gisa. Egindako test guztiekiko kasu positiboaren ehunekoa ezartzen du. Dena den, alderaketa egiteko, kontuan hartu behar da egiten den proba-kopuruaren arabera dela, eta, beraz, herrialde edo eskualde bakoitzaren diagnostiko-estrategiaren arabera. Zenbat eta test gehiago egin, adibidez, biztanleriaren «screening» masiboetan, orduan eta txikiagoa izango da positibotasun-tasa. Oso balio erlatibo du eta, beraz, ez da oso erabilgarria joerak baloratzeko eta erabakiak hartzen laguntzeko. Beharrezkotzat jotzen da hura beste erreferentzia bat bezala sartzea, Estatuko eta Europako monitorizazio-paneletan sartuta baitago.

6. koadroa. Agertokiaren eta adierazleen laburpena

Agertokiak	Adierazleak
1. maila. Transmisio Baxua	·ITM 14 egunetara: 0-60/100.000 bizt.
2. maila. Transmisio Neurritzkoa	·ITM 14 egunetara: 60-150/100.000 bizt.
3. maila. Transmisio Tentsionatua	·ITM 14 egunetara: 150-300/100.00 bizt.
4. maila. Transmisio Altua	·ITM 14 egunetara: 300-500/100.000 bizt.
5. maila. Transmisio Oso Altua	·ITM 14 egunetara: >500 kasu/100.000 bizt.

Bizi Berri III Planaren erreferentzia-panela

	1. maila Transmisio Baxua	2. maila Transmisio Neurritzkoa	3. maila Transmisio Tentsionatua	4. maila Transmisio Altua	5. maila (*) Transmisio Oso Altua
Agertokiak					
Balioespen-adierazle osagarriak	ITM 14 egunetara: 0-60	ITM 14 egunetara: 60-150	ITM 14 egunetara: 150-300	ITM 14 egunetara: 300-500	ITM 14 egunetara: >500
Balioespen-adierazle osagarriak		R_0 erreproduktibitate-indizea eta tasen arrazoia. Asistentzia-presioa eta ZIU ohean okupazioa. Positibotasuna eta trazabilitatea. Goranzko joera, beherantzkoa edo egonkorra.	Eragina 65 urtetik gorakoengana.		
-Gaueko mugikortasuna	Desaktibatzea		22:00etatik 06:00etara		Handitzea eskatzeko aztertzea
-Jarduerak eta establezimenduak uztea	22:00etatik 06:00etara		21:00etatik 06:00etara		Ordu-muga handitzea aztertzea
-EAeko itxiera perimetrala	Desaktibatzea	Desaktibatzea	Desaktibatzea aztertzea	Aktibatzea aztertzea	
-LHko itxiera perimetrala		Desaktibatzea		Aktibatzea aztertzea	
-Udal mailako itxiera perimetrala		Desaktibatzea		Aktibatzea aztertzea	
-Pertsona-taldeak	Gehienez 10	Gehienez 6 aztertzea		Gehienez 4	
-Esparru eta establezi-mendu mota guztietako barne-aforoak	Oro har: % 60. 150m ² baino gutxiagoko saltokiak: % 75		Oro har: % 50. 150m ² baino gehiagoko merkataritza: % 40		% 35ra murriztea aztertzea
-Gehienekoak ekitaldietan	800 barruan eta 1.200 kanpoan	600 barruan eta 800 kanpoan	400 barruan eta 600 kanpoan		Goranzko joeran, ballogabetzea aztertzea
-Hezkuntza arautua		Presentzialtasuna mantentzea			Goi-mailako mailetan on line formatua duten aurrez aurreko alternatibak aztertzea
-Arautu gabeko hezkuntza (akademik, euskaltegiak)		Gehienez 25 pertsonako taldeak, pertsonen arteko distantziarekin			Gehieneko taldearen murrizketa aztertzea
-Dantza- eta dantza-zentroak edo -akademik	10 pertsonako taldeetan eta distantzia mantenduz eta maskara nahitaez erabiltzea	6 pertsonako taldeak eta maskara nahitaez erabiltzea			Goranzko joeran: etetea aztertzea

Agertokiak	1. maila Transmisio Baxua	2. maila Transmisio Neurritzkoa	3. maila Transmisio Tentsionatua	4. maila Transmisio Altua	5. maila (★) Transmisio Oso Altua
Balioespen-adierazle osagarriak	ITM 14 egunetara: 0-60	ITM 14 egunetara: 60-150	ITM 14 egunetara: 150-300	ITM 14 egunetara: 300-500	ITM 14 egunetara: > 500
·Ostalaritza	Barneko edukiera % 60 eta terrazak % 100. Distantzia: 1,5m. Edaria eserita. Itxiera: 23:00etan.	Irekiera % 50eko edukierarekin barnealdeetan, % 100eko edukierarekin terrazetan eta 1,5 m-ko distantziarekin. Debebatuta dago barran edo zutik edatea. Eserita bakarrik. Establezimenduak ixteko ordutegia		Goranzko joeran: erabateko itxiera aztertzea	
·Txokoak/ elkarteak, lonjak eta gaueko aisialdia	Ordutegia, edukiera eta distantzia mugatuko irekiera aztertzea			Itxiera mantentzea	
·Joko-lokalak	Edukiera: % 60. Distantzia: 1,5 m. Itxiera 23:00etan.	% 50eko edukiera eta 1,5 m-ko distantziarekin. Beste establezimenduek duten ordutegia ixteko.		Goranzko joeran: erabateko itxiera aztertzea	
·Kiroi profesionala edo erdi-profesionala		Entrenamendu eta lehiaketan baimentzea	Federazio bakoitzaren protokoloaren arabera		
·Kiroi federatua	Entrenamenduan eta lehiaketan baimentzea			500etik gorako tasa duten udalerrietan, joeraren arabera, etetea edo entrenatzeko baimena ematea aztertzea	
·Eskola kirola	Entrenamenduan eta lehiaketan baimentzea		Entrenamenduan eta talde egonkorretan baimentzea. Beheranzko joerarekin, lehiaketa txertatzea aztertzea		500etik gorako tasa duten udalerrietan, joeraren arabera, etetea edo entrenatzeko baimena ematea aztertzea
·Barruko kirol- instalazioetako jarduera	10 pertsonako taldeetan baimendua, maskara, % 60ko edukiera eta pertsonen arteko distantzia dituen		Baimendua 6ko taldeetan, maskararekin beti,		Goranzko joeran: erabateko etendura aztertzea
·Aldagelen erabilera	% 50eko edukiera eta pertsonen arteko distantzia.		Goranzko joeran: erabateko etendura aztertzea		Aldagelak eta dutxak ixtea aztertzea
·Kiroi- ekitaldietako publikoa	% 60 ko edukiera. Maximoa: 800 barnealdean eta 1.200 kanpoaldean.		Jendeak kirol-ekitaldietan parte hartzearen debekua mantentzea		
·Aire zabaleko kirola		Baimentzea		6ko taldeetan baimentzea	

11. Agertoki- eta adierazle-panel hau interpretatzeko irizpideak

I. Agertokiaren definizioak balio orientagarria du pandemiak gure Erkidegoan izan ditzakeen faseak deskribatzeko eta ulertzeko. Aurkikuntza eta ebidentzia berrien edo ustekabeko faktoreen arabera doitu daitezke. Beraz, ez dute mugaketa itxirik. LABIren Aholku Batzordearen Batzorde Teknikoak aldian-aldian ebaluatu eta berrikusiko ditu egoera, adierazle eta orientabideak.

II. 14 egunetan metatutako intzidentziaren erreferentzia-adierazleak Euskadi, lurralde bat edo herri bat dagoen agertokia definitzen du. Informazio goiztiarraren adierazle gisa ere ulertu behar da, gizarte osoarentzat eskuragarria. Informazio horrek lotura zuzena du pandemiaren fase bakoitzean herritarrek eskatzen duten gizarte-konpromisoaren maila ulertzearekin. Ildo horretan, adierazlea eskatutako mailatik jaisten den unearen eta alarma-mailatik jaisteko atalase horretatik behera behar den denboraren arteko latentzia hartu behar da kontuan.

III. Adierazle osagarriek balio dute hartu beharreko prebentzio-neurri edo neurri murriztaile bakoitza doitzeko, zehazteko edo modulatzeko. Adierazle osagarri horietako bakoitza LABIren Batzorde Teknikoak unean-unean aztertuko dituen aldagaien testuinguru zabalago baten barruan baloratu behar da, nazioarteko gomendioei jarraituz, eta LABIren Aholku Batzordeari helaraziko dio.

IV. Agertoki bakoitzak eta ezarritako irizpideek une bakoitzean hartu beharreko neurriak orientatzeko balio dute. Hala ere, hartu beharreko neurriak ez daude automatikoki eta mekanikoki lotuta. Neurri horiei buruzko erabaki-sistemak irizpide anitzekoa izan beharko du, eta, adierazi den bezala, faktore, aldagai eta adierazle ugari hartu beharko ditu kontuan.

V. Une eta egoera bakoitzean neurriak aurreratzen laguntzeko, eta egoera bakoitzaren barruan hiru joera-egoera kalibratu ahal izango dira: "Goranzkoa", "Egonkorra" eta "Beharanzkoa", erreproduktibitate-indizeak (R_0) neurtutako transmisioaren joeraren eta intzidentzia-tasen arrazoiaren arabera. Balorazio hori hainbat adierazleren aldakuntza batera aztertzearen emaitza izango da, eta, gainera, inguruko Autonomia Erkidegoetan eta beste herrialde batzuetan epidemiak izan duen bilakaerari erreparatuko zaio.

VI. Agertoki eta adierazleen erreferentzia-esparru hori Euskadi osoari aplikatuko zaio, bai eta lurraldeka edo noizbehinka mugatutako eta jarduera sektorial edo soziodemografikoren batera mugatutako eremuei ere.

VII. Jarduera-sektore bakoitzerako sartzan diren prebentzio-neurri edo neurri murriztaile espezifikoak orientagarriak dira, eta egokitu edo aldatu ahal izango dira, dagokion tresna arauemailearen edo gidalerroaren bidez, une bakoitzean gerta daitezkeen faktoreen eta ezustekoen azterketaren arabera.

VIII. Bizi Berri III Planaren erreferentzia-paneleko aurreikuspen guztiek eskatzen dute gizarteak zorrotz betetzea prebentzio komunitarioko neurri orokorrak: eskuen higieena, pertsonen arteko distantzia, maskarak nahitaez eta egoki erabiltzea –bai testuingurura egokituta, bai erabilera gomendagarrien kopurura eta iraupenera egokituta– interakzio sozialeko zirkulu oso txikiak mantentzea eta barneko espazioak etengabe aireztatzea.

IX. Erreferentzia-panel hori gizartearekin komunikazio bizia izateko erakunde-konpromisoaren tresna osagarri gisa ulertu behar da, eta agertoki bakoitzera egokitu behar dira herritarrei zorrotasun- eta erantzunkidetasun-estrategiari behar bezala erantzuten lagunduko dieten informazioa eta mezuak. Ildo beretik, komeni da komunikazio-politika bat garatzea, pandemiaren inpaktuak planteatzen duen prebentzio-testuinguruan jarduera seguru eta osasungarrien sustapen positiboari balioa emateko.

X. Komeniko litzateke hartu beharreko estrategiak eta neurriak gehiago harmonizatzea, bai European, bai Estatuko Autonomia Erkidegoen artean bereziki. Ikuspegi horrekin, oinarri hauek abiaburu-proposamen bat izan daitezke pandemiaren kudeaketan akordio handiagoa sustatzeko Estatuan:

- 926/2020 Errege Dekretuan ezarritako mugak egokitzea, gaueko mugikortasunaren ordu-muga (“etxeratze-agindua”) 20:00etara aurreratu ahal izateko (edo adostutako ordu-tarte zabalenean egiteko aukera izatea Intzidentzia-tasa metatuaren arabera).

- Pertsona-taldeak espazio publiko eta pribatuetan egoteko muga gehiezen ere laura murriztea, bizikideak izan ezik.

- 19:00etan (edo adosten den ordu-tartean Intzidentzia-tasa metatuaren arabera), establezimendu mota guztiak ixteko ordutegi-muga ezartzea, farmaziak eta zerbitzuguneak izan ezik, eta gizarte-, kultura- edo kirol-jarduera mota guztiak bertan behera uztea.

·5.000 biztanletik gorako udalerrietan, 14 egunetako intzidentzia-tasa metatua 500/100.000 biztanletik gorakoa duten udalerrietan jarduteko jarraibide komunak ezartzea.

12. Batzorde Teknikoaren metodologia eta lehentasunezko arreta-ardatzak

12.1. Metodologia

Bizi Berri III Planaren indarraldian (2021eko otsaila-ekaina), LABIren Batzorde Teknikoak arreta berezia eskainiko die honako ardatz tematiko hauen jarraipenari eta azterketari:

·Plan hau lan-esparru bat da, une bakoitzeko egoera deskribatzeko eta baloratzeko, eta Erkidegoaren erantzunaren barruko neurriak aztertzeke eta aurreikusteko. LABIrekin (Larrialdiari aurre egiteko bidea, Euskadiko Babes Zibileko Plana) eta haren Aholku Batzordearekin lotzen da.

·2020ko urriaren 2ko bileratik aurrera, LABI bi eremutan egituratu zen: batetik, Aholku Batzordea, Lehendakaria buru dela eta Euskadiko ordezkari-tza instituzional nagusiek osatua; eta, bestetik, Batzorde Teknikoa, Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiak koordinatua, zeinaren eginkizuna Aholku Kontseiluari laguntza ematea baita.

·Batzorde Teknikoa honako hauek osatzen dute:

- Arantzazu Arrospide, Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitario-ko teknikaria (Osasun Saila);
- Iñaki Berraondo, Osasun Zerbitzuen koordinatzailea.
- Joseba Bidaurrezaga, Bizkaiko Osasun Publikoaren eta Adikzioen zuzendariordea;
- Koldo Cambra, Osasun Publikoaren eta Adikzioen zuzendariordea;
- Gustavo Cilla, Donostia Unibertsitate Ospitaleko Mikrobiologia Zerbitzuko burua;
- Ana Collazos, Bilboko Basurtuko ESIko Lan Osasuneko burua (Osakidetza);
- Esteban de Manuel, Kronikgune Osasun Zerbitzuen Ikerketa Institutuko zuzendaria;

-Iñaki Gutierrez-Ibarluzea, Berrikuntza Sanitarioko eta Ikerkuntza Sanitarioko Euskal Fundazioko (BIOEF) Antolakuntza eta Kudeaketa Berrikuntzako zuzendaria;

-Itziar Larizgoitia, Osasun Publikoaren eta Adikzioen zuzendaria;

-Enrique Peiró, Osakidetzako Osasun Publikoko eta Pazientearen Segurtasuneko Programen koordinatzailea;

-Rosa Pérez, Osakidetzako zuzendari nagusia;

-Sabino Torre, Araubide Juridikoaren sailburuordea;

-Josu Zubiaga, Segurtasuneko sailburuordea.

·Jonan Fernandez Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren idazkari nagusiak koordinatzen du Batzorde Teknikoa. Batzordeak osaera handitu edo aldatu ahal izango du, eta bere bileretara deitu ahal izango ditu une bakoitzean egokitzat edo beharrezkotzat jotzen dituen beste aditu batzuk.

·Bizi Berri III Plana lan-tresna bat da pandemiaren bilakaera deskribatzeko eta jarraipena egiteko, bai eta erantzun komunitarioei eragin diezaieketen neurri eta xedapen berriak prestatzeko ere.

·Beharrezkotzat jotzen den guztietan, Batzorde Teknikoak, egoeraren balorazio bat prestatuko du eta Lehendakariaren esku jarriko du, LABiko Aholku Batzordeko lehendakari den aldetik, egoera deskribatuz eta Euskadiren jorera zehaztuz.

·Balorazio hau, lehenik eta behin, Euskadi osoaren egoerara proiektatuko da, baina auzo, herri, eskualde, lurralde historiko edo jarduera sektorialeiei eragiten dieten balorazio espezifikoak eskaini ahal izango ditu, baldin eta geografikoki edo soziodemografikoki mugatutako datuen gehikuntza diferentzial batek hala gomendatzen badu.

·Era berean, LABiren Batzorde Teknikoak dokumentu monografikoak prestatu ahal izango ditu jarduera-sektore espezifikoiei buruzko analisietarako edo jarduera-proposamenetarako, bai hezkuntzaren, kulturaren, kirolaren, lanaren edo beste edozein eratako arloei dagokienez.

·Azkenik, LABiren Batzorde Teknikoak Bizi Berri Plana eguneratzeko proposamena prestatuko du lau hilean behin –eta, betiere, pandemiaren bilakaeraren eta haren gorabeheren edo ezustekoen arabera beharrezkotzat jotzen bada. Horrela, hurrengo eguneraketak 2021eko ekainean eta urrian prestatuko lirarteke.

12.2. Lehentasunezko arreta-ardatzak

·Bizi Berri III Planaren indarraldian (2021eko otsaila-ekaina), LABIren Batzorde Teknikoak arreta berezia eskainiko die honako ardatz tematiko hauen jarraipenari eta azterketari:

-Nazioarteko esperientzia arrakastatsuen jarraipena eta azterketa. "COVID-19aren aurkako tresnak eskuratzeko azeleragailuarekin" lankidetzan aritzeko moduak baloratzea, OMEk sustatutako mundu-mailako lankidetzarako ekimena.

-Aldaera mutatuena eta horiek Euskadin eta ingurunean duten eraginaren asteroko analisia.

-Baheketak eta miaketak egiteko hirugarren olatu baten aurrean alternatibak aztertzea.

-Alternatiba teknikoak eta juridikoak baloratzea, interakzio sozialeko espazioetan tabakoaren kearen bidez edo papeatzeko edozein gailuren bidez aerosolen bitartez birusa transmititzeko arriskuak ezabatzeko.

-Autonomia Erkidego guztiek edo, gutxienez, Erkidego mugakideek adostuta batera aplikatzea pandemiari hobeto erantzutea ekarriko lukeen neurrien etengabeko balorazioa.

-Gaztetxoen artean kutsadura-igoerei jarraipen estua egitea eta arriskuak aztertzea eskolako, eskolaz kanpoko, kiroleko edo kaleko aisialdiko testuinguruetan.

-Gai jakin batzuei buruzko azterlan espezifikoak: garraio publikoko prebentzio-neurrien balorazioa, APPen erabilera eta eraginkortasuna, bide publikoan janari-, edari- edo tabako-kontsumoen murrizketak erregulatzeko moduak eta hainbat testuingurutako bizikidetzaburbuilen erregulazioa.

Bizi Berri Plana gizartean zabaltzea garrantzitsutzat jo daitekeen neurrietako bat da, zorrotasunaren, erantzunkidetasunaren eta adeitasunaren pedagogia soziala estrategikoa baita. Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiari dagokio Bizi Berri Plana zabaltzeko programa kudeatzea.